

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הצדיק הרב פנחס הכהן רבין זצ"ל המכונה 'רבי פנחס הגדול' - נולד בחודש סיוון ה'תקמ"ח (1788) בבוכרה. אביו היה מורה צדק בבגדאד ובא לבוכרה לשמש שם כרב ומו"צ. אביו סירב להתפרנס מהרבנות והיה משתכר כצובע חוטי משי ואורג בדים. בתחילה למד אצל אביו ובהיותו בגיל שמונה שנים הכניסו אביו לשיבתו של הגאון ר' יוסף מאמאן 'המערבי', והיה אחד מן התלמידים הראשונים שפקדו את ישיבתו. ב-כ"ג כסליו ה'תקפ"ג (1822) והוא בן שלושים-וחמש שנים בלבד נפטר רבו, ר' יוסף המערבי. רבינו הוא מונה לשמש כרבה של בוכרה על פי צוואת רבו, ואכן הוא שימש כדיין והרב הראשי של יהדות בוכרה, וכל חבל טורקסטן, טג'קיסטן ואוזבקיסטן. הנהיג את הקהילה מבחינה רוחנית. כרב ראשי עמד בראש הישיבה, בראש בית הדין ובראש מערכת השחיטה. סייעו לו קבוצת חכמים 'שבעת טובי העיר' של הקהילה וכן הרב פנחס 'הקטן' (נישא למרים, בתו של הרב מאמאן, ועסק בניהול העניינים החומריים של הקהילה). **בעל מופת. נפגש עם אליהו הנביא.**

בשנת ה'תק"ח (1839) נאלצו יהודי משהד לבחור להתאסלם או למות. רבים מהם ברחו וחלקם הגיעו לבוכרה. רבינו השתדל למענם, כאשר פנה לאמיר וביקש שיאפשר להם להיכנס לעיר ולהעניק להם את חסותו.

האמיר נענה לבקשה בשל הערכתו הרבה לרבינו. נפטר בערב ר"ח סיוון, כ"ט אייר ה'תרי"ח (1858). חי כ-70 שנים. ציונו בבוכרה. בנו, ר' יצחק חיים היה בן שמונה בפטירת אביו והקהילה מינתה את הרב יוסף בן באבא לראש הישיבה. כשמלאו לבנו ר' יצחק חיים שמונה-עשרה, מינו אותו לשמש כאב"ד וראש הישיבה.

אביו: חכם ר' יצחק (שימש כמורה צדק בבגדאד ומו"צ בבוכרה). **אימו:** מרת שרה. **נשותיו:** מרת רחל (זיווג ראשון), מרת רבקה (זיווג שני). **מרבתי:** הגאונים אביו, ר' יצחק, ר' יוסף מאמאן. **מתלמידי:** הגאונים ר' דוד 'מלמד' חפץ ור' יוסף כוג'הינוף. **ילדיו (מאשתו הראשונה):** מרת לאו, מרת שרה. **ילדיו (מאשתו השנייה):** הגאון ר' יצחק חיים (שימש אחריו כדיין וראש ישיבה. רבה של בוכרה וגלילתיה משנת ה'תרכ"ו ועד לפטירתו בג' בסיוון ה'תרנ"ו). נישא למרת יוכבד, נכדתו של הרב מאמאן, רבו של אביו. בביתו התקיימה הישיבה המרכזית להכשרת רבנים, מורים ושוחטים).

באחד הימים הבחין רבי פנחס הכהן רבין זצ"ל, רבה של יהודה בוכרה, בלוויה של אישה יהודייה. שאל רבינו את המלווים: "להיכן מובילים אותה?". הם השיבו לו: "לעבר בית-החיים". השיב להם רבינו: "טעות בידכם. האישה לא נפטרה אלא חיה. עשו לה הקזת דם ותחיה". מיד עשו לה כדברי הרב, והאישה קמה ועמדה על רגליה. הדבר התפרסם והגיע עד ארמון האמיר.

כששמע את הדברים זימן אליו את ר' פנחס ושאל אותו: "מהיכן ידע כבודו, כי האישה אינה מתה?". השיב לו הרב: "חבר שלי אמר לי". שאל האמיר: "והיכן מקומו של חברך זה?". ענה: "הוא יבוא אלי במוצאי שבת קודש". ציווה עליו האמיר: "אמור לו שהמלך מעוניין לראותו. ואילו אתה, בא אלי ביום ראשון בבוקר!". השיב ר' פנחס: "כדברך אדוני המלך". במוצאי שבת קודש לא בא 'החבר' לרבי פנחס כמדי שבע.

ר' פנחס הלך אל חבריו, שני צדיקי הדור בבוכרה - מולא מור ומולא חלפתא, ושאל אותם: "מדוע לא הגיע אלי אליהו הנביא הלילה?". הללו ענו לו: "אליהו הנביא כועס עליך מאחר שקראת לו 'חבר'. היית צריך לכנותו: 'רבי ומורי'. אבל דע לך, שאף על פי כן, מסר לנו אליהו הנביא כי מחר בבוקר תלך אל המלך כאשר הבטחת לו, והוא יצטרף אליך". בשעות הבוקר השקיף האמיר מארמונו וראה את רבי פנחס מגיע, ומעל ראשו מרחפת עננת אש. חשש המלך פן רבינו ישרוף את ארמונו, ושלח לר' פנחס לומר לחברו, שילך ולא יכנס לארמון, והוא יבוא לארמון לבדו. כאשר נכנס ר' פנחס לארמון אמר לו האמיר: "את 'חברך' ראיתי, אשרך שזכית לך". ושלח אותו מפניו בכבוד גדול. (מעובד מתוך 'ליקוטי ניסים')

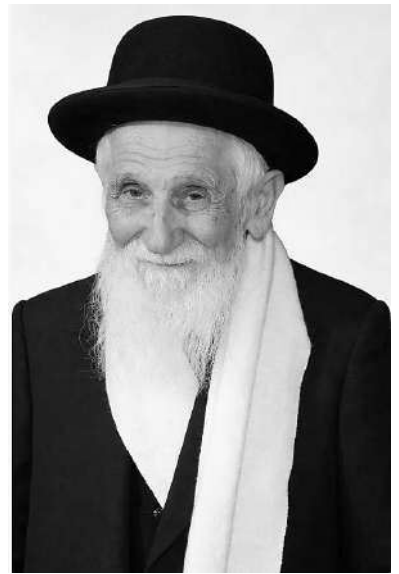
הסיבה שהוצמד לשמו את הכינוי: 'רבי פנחס הגדול' כפי המסופר במסורת העדה, שהאמיר - שליטה של בוכארה, היה מוסלמי קנאי. על פי דיני האסלאם אסור למוסלמי לשתות יין ומשקאות חריפים. על היהודים נאסר למכור יין למוסלמים. הגיעו שמועות, שהיהודים הפרו את הצו ומכרו למוסלמים יין. השופט העליון הזמין את נשיא היהודים רבי פנחס והתרה בו, שמעשים כאלו לא יחזרו על עצמם. לימים נתפסו מוסלמים שיכורים. לאחר חקירה התברר, שקנו את המשקה מיהודים. כששמע על כך האמיר הוא זימן אליו את הרב ודרש ממנו ומתשעה מראשי הקהילה למצוא את מוכרי היין ולהסגיר אותם למלכות, על שעברו על הצו שאוסר מכירת משקאות אלכוהוליים למוסלמים.

רבי פנחס שחש שאם ימסור את שמות היהודים, שמכרו יין למוסלמים, יעניש אותם המלך בעונש חמור מאוד. לכן סירב יחד עם ראשי הקהילה. האמיר שנפגע מכך וראה במעשה זה פגיעה קשה וכן חשש, שאם הרב היהודים וראשי הקהילה מתנהגים כך, אזי גם היהודים שיראו את מעשהו עלולים לזלזל במלכות ועל כן גזר, שיש להפיל את רבינו ואת ראשי הקהילה היהודי ממרומי המגדל הגבוה בעיר (מהמינארט) שגובהו שלושים ושמונה מטר, למען יראו ויראו במעמד כל אנשי הקהילה. כמוכן, נפילה מגובה שכזה היא גזר דין מוות.

רבינו קיבל עליו את הדין בגבורה. הם קשרו את ידיו מאחור והעלו אותו. אנשי הקהילה הכריזו צום ותפילה כדי להעביר את רוע הגזירה. במועד גזר הדין עדיין הרב סירב למסור את השמות. השומר ניגש והפיל את רבינו מראש המגדל, כאשר כל אנשי העיר ניצבים בתחתית המגדל. אך התרחש נס, ועל אף שהוא נפל, רבינו לא נפגע כלל. לתדהמת כל הנוכחים רבינו קם מיד ועמד על רגליו.

האמיר, שהארמון שלו היה במקום סמוך צפה באירוע. כשראה את הנס שהתרחש לרבינו, התמלא ביראה ופחד שמא הרב יתנקם ויפגע בו. האמיר רצה לפייס את רבינו, ולכן ציווה להביא אותו אל ארמונו. כשהגיע רבינו לארון, נתן לו האמיר מתנות ואף הורה שמכאן ולהבא יש לנהוג כבוד ביהודים. מאותו המקרה כונה רבינו בפי הכול רבי פינחס 'הגדול'.

הגאון הרב דוד חיים שלוש זצ"ל - נולד ב-י' טבת ה'תר"ף (1920) במרוקו. כאשר היה כבן חצי שנה הוריו עלו לארץ. על אביו מסופר, שכאשר היה כבן שנתיים וחצי נטה למות. מכיוון שכל אחיו נפטרו במהלך השנים, הסבא התפלל וביקש עבורא עולם שיניח לבנו ויקח אותו, ואכן לאחר כשבוע נפטר הסבא ר' דוד ואילו אביו הבריא מחוליו. למד בישיבת 'פורת יוסף' בירושלים. מרן הגאון הרב עובדיה יוסף זיע"א אמר על רבינו שהוא החריף של ישיבת 'פורת יוסף'. נשלח בשנת ה'תשי"ג (1953) ע"י הראשון לציון דאז, הג"ר בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל, למד עם הגאונים הרב בן-ציון אבא שאול, הרב שבתאי אטון ועוד רבים. שימש כרב הראשי הספרדי של העיר נתניה. **תפקיד אותו מילא במשך 63 שנים! עד פטירתו.** בשנת ה'תשמ"ג (1982) מונה כחבר במועצת הרבנות הראשית לישראל. פרסם למעלה מעשרה ספרים בתחומים הלכתיים ואחרים. ביסס וחיזק את מנהגי עדת מרוקו שהוא נמנה עליה. **גאון ובקי עצום בכל מכמני התורה. ענוותן מופלא.** לחם את מלחמתה של תורה. שקדן עצום. דבק בבורא בכל ליבו. **אהב את עם ישראל בכל נפשו.** היה הראשון שהצליח למצוא פתח הלכתי לאישור יהדותם של יהודי אתיופיה. נפטר ב-ב' סיון ה'תשע"ו (2016). חי כ-96 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

סבא: ר' דוד (המכונה 'דוד המלך'). **אביו:** ר' יוסף יצחק (אב"ד, רב עדת המערבים בירושלים וכן היה מרבני ישיבת פורת יוסף). **אישתו:** מרת דינה (בת ר' מאיר ועקנין ששימש כאב"ד טבריה). **אחיו:** ר' אברהם (רבה של כפר סבא. תלמיד הגאון ר' עזרא עטיה). **מילדיו:** (ה' חנן את רבינו ב-12 בנים ובנות, שניים נפטרו בחייו): הרבנית מרים דיין (אשת הרב של צפת), ר' אליהו (בנו הגדול של הרב משמש כרב בבולטימור ארה"ב), מרת ניצה ע"ה (נפטרה בשנת ה'תשנ"ד), ר' אוריאל (מורה בישראל), ר' נתנאל משה ז"ל (רב, נפטר בשנת ה'תשס"ד), הרבנית רותי (נישאה לר' שמעון חדד-רב ברחביה), ר' שלמה (מנהל ההקדש הספרדי צפת מירון), ר' יהודה (רב שכונת משכנות זבלון בנתניה וראש כולל), ר' יוסף יצחק (רב במועצה איזורית דרום השרון וכן משמש כיושב ראש ארגון הרבנים האזוריים), ר' איתן (רב, עו"ד), מרת יעל בריח (מורה) ור' עמירם שלוש (משמש כרב). **מספריו:** **ישו"ת חמדה גנוזה** - ג' חלקים הכוללים מידע מקיף אודות הפעלת חשמל בשבת וביום טוב, תכלת של ציצית, זמן בין השמשות, שנת שמיטה, השתלת איברים, קביעת רגע המוות וכו'. **ינדחי ישראל יכנס** - בנושא יהודי אתיופיה המכונים פלשים **איילת השחר** - על מגילת אסתר **אור חדש** - על התורה **ימכתם לדוד** - פירוש על תהילים, מחזור לראש השנה ויום כיפור **ישושנים לדוד** - דרשות למועדי השנה וימים נוראים, ולימי שמחה **בת עמי** - עוסק בסוגיות המורכבות ביותר על רוב ככל החלקים, אבן עזר, דברי הרמב"ם, בית-יוסף, שו"ע **משכיל לדוד** - פירוש למסכת אבות, פירוש לאגדות חז"ל, והספדים **פירוש לסליחות** ועוד.

יפ"ר יידידי ורעי, ר' אלון ארביב הי"ו המשמש כמזכיר הראשי של בית-הדין הרבני נתניה זוכה להוציא עלון שבועי בשם 'אורי וישעי' מעשה שהיה עד אליו: לפני כשמונה עשרה שנה התבקשתי ע"י ידיד קרוב, שאבוא לאסוף את מורינו הרב זצ"ל מביתו, מאחר שהוא ביקש ממנו לשמש כסנדק לבנו שיחיה. הרב זצ"ל הסכים מיד, ואמר לו את המקום ושעת הברית. לפני שהגעתי לביתו התקשרתי ומיד הרב ענה לי, "כן". אמרתי לו, שאני בא לקחת אותו לברית, שהוא מוזמן אליה. והוא אמר לי: "אני תיכף יורד". רבינו ירד מביתו נכנס לרכב אך פלא היה בעיניי, **הרב ללא הטלית שלו**, חשבתי לתומי, שייטכן וכבר לקחו את הטלית או שהרב יקח טלית מהאולם. אך כמובן, מחמת כבוד הרב, לא שאלתי על כך, אך שאלתי בנושא הלכתי אחר, ורבינו ענה לי בחריפות ובידיעה מעמיקה, וכל הנסיעה הודיתי לבורא, שסיפק בידי את הזכות לקחת את הצדיק ברכבי, למרות שידעתי שלא אוכל להשתתף בסעודת ברית המילה, שהיא סעודת מצווה, כי אצטרך גם להחזיר את הרב לביתו.

כשהגיענו לאולם, הייתה שמחה רבה נסוכה על כל המשתתפים, וכל הקהל פרץ בשירה אדירה "ימים על ימי מלך תוסיף" וכו', ומיד התחילו במילה, כל הזמן ידו של הרב לא משה מידי, אך היה דבר מוזר, **הרב לא עלה לכיסא אליהו, ומי שעלה היה חמיו של אבי הבן**, ואכן הברית נעשתה והרב זצ"ל לא היה סנדק, כמובן, שהרב הוא זה שבירך את הברכות לאחר הברית, ומיד ביקש לחזור לביתו.

בדרך שאלתי: "הרי כת"ר היה צריך לשמש כסנדק, מדוע לא ישבתם על הכיסא או שבכלל לא הייתם מטריחים את עצמכם לבוא עד לכאן". השיב לי הרב בעוונה ובחן: "אבי הבן שוחח איתי לפני מספר ימים וביקש, שאסכים להיות הסנדק בעבור בנו, מיד השבתי לו שכן, ובפרט שהברית בצהריים, כך שזה זמן המנוחה ואיני נמצא ברבנות".

"אלא שהבוקר הגיע אלי האבא לבית הכנסת, ואמר לי **שחמיו כועס מאוד על שנותן את הכיבוד לרב**, ולא ייתכן שהוא יפסיד סנדקאות, אך אבי הבן בשלו ואמר שלא ייתכן לבזות את כבוד התורה, כבר הרב הזמין, והוא לא יכול עכשיו לבטל זאת, כששמע דברים אלו אמר לו חמיו: 'תנסה לשכנע אותו, ואם יסכים- מה טוב, ואם לא, אז לא תהיה לי ברירה'. בבוקר, כששמעתי זאת השבתי לו: '**חלילה, חמייך קודם, הוא צודק, לתת את הסנדקאות לסבא זה דבר טוב, אני מוותר, העיקר שיהיה שלום בית**'. אז הקשיתי על הרב זצ"ל: "אז אם כן, מדוע בכל זאת הגיע הרב?", השיב לי: "**האבא הזמין אותי והסכמתי להופיע בשמחתו, וכי אני צריך להתנות את הגעתי לברית בכך שאהיה סנדק, ואם לא אז אני פטור מלהופיע? אני ביקשתי לכבד את אבי הבן, שהזמין אותי ותו לא. אין זה קשור כלל ועיקר לגבי הסנדקאות**". אציין, ששוחחתי עם אבי הבן לאחר הברית, והוא תיאר לי את העוול ועוגמת הנפש, שעשה לרב זצ"ל, אך הרב ניחם אותו במתק שפתיו וחזר ואמר, **שהוא לא מבין, מדוע הוא דואג לכבוד שלו באומרו: "הרי יש ברית והזמנת אותי, אז אני צריך להשתתף!"**.

אם ראשונים כמלאכים - הרב ישראל הגר זצ"ל

רבי ישראל הגר זצ"ל - נולד ב-ב' אלול ה'תר"ך (1860). נקרא ישראל על שם חותן סבו רבי ישראל מרוז'ין. לאחר נישואיו הראשונים עבר ללמוד בבית חותנו בדז'יקוב ולאחר פטירת חותנו חזר לויז'ניץ. לאחר פטירת סבו בשנת ה'תרמ"ה (1885) נתמנה לרב בעיירה בידולה, במרמורש.

בשנת ה'תרמ"ח (1888) נאלץ לברוח מהעיירה לויז'ניץ עקב הלשנה. עם פטירת אביו בשנת ה'תרנ"ג (1893) נתמנה לאדמו"ר לחסידי ויז'ניץ (האדמו"ר השישי), והוא בן 33 בלבד. גדולי הדור כינוהו 'הצדיק הטוב והמתוק'. עשרות אלפים מיהודי אירופה היו לחסידיו. באותו זמן הקים הרב את ישיבת בית ישראל ודמשק אליעזר בוויז'ניץ, שבראשה עמד בנו ר' אליעזר הגר. הישיבה התקיימה בעיירה עד השואה.

ב-י"ג באב ה'תרע"ד (1914), מספר ימים לאחר פרוץ מלחמת העולם נפטרה אשתו. אולם הרב סירב להמלט מהעיר מחשש, שיפיל פחד על היהודים הנותרים. לאחר שהרוסים חיפשוהו למטרת גיוס נאלץ להימלט לקוסוב, שם התגורר אצל קרובו, ר' משה הגר (בעל ה"לקט עני"). אולם לאחר כחודשיים נאסר על ידי הרוסים ושחרר במאמצי החסידים. **נודע בצדקתו וקדושתו, וב"אהבת ישראל" שלו ובעוונותו הגדולה. בעל רוח-הקודש. גאון בתורה. רבים פנו אליו ונושעו.**

נפטר ב-ב' סיוון ה'תרצ"ו (1936). חי כ-76 שנים. ציונו הועבר מרומניה ע"י בנו (האדמו"ר ר' חיים מאיר) לאחר שהבטיח לעשות ככל יכולתו להעלות את אביו לארץ הקודש. הוא פנה לגאון ר' דוד שפרבר (אב"ד בראשוב), שהתגורר ברומניה ולגאון ר' משה דוד אסטרייכר ושניהם התיירו הוצאת הארון והבאתו לא". הוא נטמן באוהל בבית הקברות שומרי שבת בבני ברק (שם נטמנו רוב אדמורי"י החסידות שהלכו לעולמם).

אביו: ר' ברוך (בעל 'אמרי ברוך' מוויזשניץ). **אמו:** מרת ציפורה. **אחי:** ר' פנחס מבורשא. **מרבתי:** סבו, רבי מנחם מנדל (ה"צמח צדיק"), חותנו, ר' מאיר הורוביץ (ה"אמרי נועם" מדז'יקוב). **נשותיו:** מרת הינדא (זיווג ראשון - נישא בשנת ה'תרל"ה בת ר' מאיר הורוביץ, בעל 'אמרי נועם' מדז'יקוב), מרת מרים (זיווג שני - נישא בשנת ה'תרפ"א, בת ר' יעקב כהנא אב"ד חצי-עמר), מרת שיינדל הי"ד (זיווג שלישי - נישא בשנת ה'תרפ"ז, בת ר' יעקב לייב מטריסק. נרצחה בשואה). **בניו:** ר' מנחם מנדל (ראש ישיבה ואדמו"ר בוישובה), ר' חיים מאיר (מילא את מקום אביו בגרויסוורדיין, ולאחר מכן בבני ברק), ר' אליעזר (מילא את מקום אביו בוויז'ניץ), ר' ברוך (מייסד חסידות סערט-ויז'ניץ), ר' שמואל אבא.

בנותיו: מרת חיה (נישאה לר' שלום רוקח מסקאהל), מרת חווה (נישאה לר' אלטר יחזקאל הורוביץ מדז'יקוב), מרת שרה (נישאה לר' צבי חיים הורוביץ מרימינוב), מרת דבורה (נישאה בזיווג ראשון לר' אלטר מנחם מנדל הגר מבורשא ובזיווג שני נישאה לר' משה חיים לאו, רבה של פיוטורקוב), מרת שיינא רחל (נישאה לר' אברהם יהושע העשל מזינקוב), מרת העניא (נישאה לר' מרדכי שרגא פרידמאן מבויאן צ'רנוביץ'). **מספריו:** **אהבת ישראל** - על התורה ומועדים • **אור ישראל**.

ל הלא סיפורים מופלאים המעובדים מהספר 'קדוש ישראל', שמהם ניתן ללמוד מעט מגדולת רבינו: החסיד ר' דוד סלר חלם פעם, כי הובא למשפט בפני בית הדין שלמעלה ונפסק **דינו להסתלק מן העולם**. לפתע ראה, שנפתחה דלת ורבינו נכנס, ניגש אל שולחן הדיינים והחל לטעון לטובת הנדון.

לאחר הטיעון שוב דנו השופטים, ויצא הפסק, שיש להשאירו בחיים. בקומו בבוקר זכר ר' דוד את חלומו, והיות שלא מצא מנוחה לנפשו, נסע אל רבינו זצ"ל. **תיכף בהכנסו בטרם פצה פיו לספר חלומו, אמר לו הצדיק: "אבל הטענות שלי בכל זאת הועילו"** - אזי הבין, שזה לא היה חלום גרידא, כי אם מציאות ממש.

יהודי מטרנובה חלה פעם קשות, ואיתו גם ילדו. מחלתם נמשכה זמן מסוים, ועקרת הבית טיפלה בעמל רב בשני החולים. באחד הימים, ביושבה לנוח קמעא מרוב עייפותה, השעינה ראשה על השלחן ונרדמה. והנה חלמה, שנכנסה לאולם גדול, שם ישבו רבנים בעלי הדרת פנים ולמדו תורה. היא התייצבה בפתח, הסתכלה והזינה עיניה במראה מתוך הנאה.

לפתע ניגש אליה יהודי מהיושבים שם ושאל אותה: "האם שמך עטל בת פרל?" - "כן", השיבה האשה. פתח היהודי את ידיו וראתה, כי בידו האחת החזיק אבן יקרה גדולה ובידו השנייה - קטנה. "באיזה יהלום את בוחרת?" - שאל אותה בעל הדרת הפנים. "רבי, אני חפצה בשניהם", ענתה האשה. **"את שניהם גם לי אין נותנים"**, הפטיר נשוא הפנים.

"אם כן אני בוחרת בגדול", אמרה האשה, ותיקץ משנתה. לא עבר מעת-לעת ובעל האשה, הבריא, אולם הילד החולה ל"ע נפטר. חודשים מספר לאחר מכן בא רבינו לביקור במרמורש, ובין הבאים אליו עם הפתקאות היו גם הבעל והאשה הללו. בהיכנסם אל הקודש פנימה, הכירה האשה, כי רבינו הוא זה שנתן לה לבחור בין היהלומים, וכתוצאה מאותה בחירה הבריא בעלה ובנה נפטר ל"ע. בהיזכרה בכל המאורע, הזדעזעה מאד והתעלפה. מיד הוציאוה משם, ובהשב נפשה בקרבה סיפרה את כל השתלשלות האירועים.

בתקופת מלחמת העולם באו מספר יהודים מעיר סיגט אל רבינו והתאוננו, כי בלשכת הגיוס שבעירם מונה קצין אוסטרי בשם דיאמנט, שהוא קפדן מאד. מסרב לקבל שוחד ומגייס כל אחד לצבא. הצית רבנו סיגריה והסתובב בחדרו אנה ואנה כשהוא מהורהר. כעבור זמן מסוים אמר: "סעו לביתכם, חצי דיאמנט המתקתי". למחרת, כל מי שהלך להתייצב - שוחרר.

נדר ומרדכי הרימו כוסיות 'לחיים' ואיחלו 'מזל וברכה', להצלחת העסקה החדשה. הנתונים שהציג מרדכי, הסוחר הנודע מבוקרסט שברומניה, לסנדר, יהודי אמיד מעאראד, היו מפתים. סנדר נתן את אמונו באיש, הגיש לידידו את הכסף, וציפה לרווחים. עברו שבועות וחודשים. סנדר המתין בקוצר-רוח לידיעה כלשהי. עם הזמן החלו הספקות לכרסם בלבו. הוא נתן את כל כספו, ומי יודע אם פעל נכון?

יום אחד נשמעו נקישות על דלת ביתו. האיש שבפתח הודיע לו: "מרדכי פשט את הרגל. כספך וכספם של כל לקוחותיו, ירדו לטמיון- והוא נעלם". הזר יצא, מניח את סנדר המום. האיש פרץ בבכי: "מאדם אמיד, נעשיתי אביון". הוא התקשה להסתגל למצבו החדש והסתגר בביתו. ידידיו הציעו לו לצאת ולהיות רוכל בכפרים, שבהן אין מכירים אותו. כך תיחסך ממנו הבושה, והוא ישתכר לפרנסת ביתו. קיבל סנדר את העצה ויצא לדרך.

בעיירה גרוסוורדיין שכן באותה עת ר' ישראל מוויז'ניץ. הרב קיבל כל יהודי באהבה והרעיף שפע ברכות. סנדר החליט להיכנס לרבי ולקבל את ברכתו בדרכו החדשה. הרבי קיבלו בסבר פנים יפות ובירכו. לא עבר זמן רב, וסנדר ראה בהתממשות הברכות. הוא הצליח מאוד, קנה בזול ומכר ברווח נאה. במרוצת הזמן החל לסחור גם עם הגויים, מכר לרבים מהם בהקפה, ואחת לכמה חודשים בא אליהם לגבות חובות.

דבקותו ברבינו התחזקה. אחת לחודש שב לביתו, משאיר לאשתו סכום נאה לפרנסת הבית, ושוב יוצא למסע. בכל נסיעה היה הולך לגרוסוורדיין ונכנס לצדיק. ביקורו האחרון התנהל בדרך שונה מן הרגיל. הרבי קרא את הפתקה, שהגיש לו, ובה בקשותיו, אך לא מיהר להשיב. בעיניים חודרות הביט בסנדר זמן-מה, ולבסוף אמר: "**שתינצל מידי הגויים**". סתם ולא פירש.

לא היה לסנדר קצה חוט להבין את כוונת הצדיק. לא עברו ימים ודברי הרבי נשכחו. באחד מסיבובי גביית החובות בא לפלוטניצה. לעת ערב ניגש לאחרון שבבעלי החוב, אנטוני האיכר. האיש קיבל את פניו בחיוך ואמר: "כבר חשיכה, ואתה תשוש ועייף. שכב לישון כאן ומחר בבוקר אשלם חובך". סנדר לא רצה ללון בבית, שיש בו פולחן והתחמק בתירוץ, שהבית קטן, ולא יהיה להם נוח להלינו שם. אנטוני דחק בו והציע לו לישון באסם שבחצרו, שם בחר גם בנו, תאודור, מצע נוח על הקש. עייפותו של סנדר גברה עליו, והוא הסכים.

סנדר ניסה לישון, אבל השינה נדדה ממנו. לבסוף סבר, כי אולי המקום שבו שכב לישון, אינו נוח לו. הוא שאל את בן האיכר האם יסכים להחליף איתו מקום. הצעיר נענה, וחיש שקע בשינה עמוקה. אך לסנדר ההחלפה לא הועילה כלל. כשנוכח, כי לא יצליח לישון, החליט לקום ולצעוד לעיירה הסמוכה, שבה היה אמור לפגוש עוד לקוחות. את חובו של אנטוני יגבה בדרך חזרה. גם לאנטוני היו 'נדודי שינה'. באותה שעה החל להסיק את התנור בביתו. לשאלת אשתו ענה, כי הוא מתכוון להרוג את היהודי ולהשליך את גופתו לתנור. האישה נבהלה, אך אנטוני הסביר לה, כי יש כסף רב ברשות היהודי, וכך ייטלו את הכסף וגם ייפטרו מהחוב.

הלה יצא בחושך וחרבו בידו אל האסם. הוא ידע בדיוק היכן שכב סנדר לישון, ובהינף יד הטיל את החרב על הישן והרגו. הוא גרר את הגופה לתוך הבית ואז פתאום ראה את פני ההרוג: בנו, תאודור! "מה עשית? רצחת את הבר שלנו!", צעקה אשתו. הוא התגונן וטען, כי הדבר נעשה בשגגה. ריב קולני פרץ ביניהם. באותו זמן צעד סנדר לעבר העיירה השנייה. שוטרים שראו אותו חשדו, שהוא גנב. הוא סיפר להם, מי הוא, והיכן לן בלילה, והשוטרים לקחוהו עמם לבית האיכר, כדי לאמת את דבריו. בהגיעם אל הבית שמעו מאחורי הדלת את קולות הריב.

האיכר זעק, כי כוונתו הייתה להרוג את היהודי והבן נהרג בטעות, ולכן עכשיו עליהם לטעון, שהיהודי האורח הרג את בנו... לא עברו דקות אחדות ואנטוני נלקח כבול באזיקים בידי השוטרים. הם אמרו לסנדר, כי 'שיחק לו מזלו' שתפסוהו. אלמלא כן הם היו מאמינים לאנטוני, וסנדר היה יושב במאסר על רצח הבן. סנדר נשא עיניו לשמים והודה לה'. או-אז נזכר פתאום במילים שאמר לו הצדיק: "**שתינצל מידי הגויים**".

הרה"ק רבי חיים אלעזר שפירא זצ"ל אבדק"ק מונקאטש- נולד ב-ה טבת ה'תרל"ב (1871) בסטריז'וב שבפולניה. נקרא ע"ש אבי זקנו, ר' אלעזר שפירא מלאנצהוט. מצאצאי ר' צבי אלימלך מדינוב (בעל ה'בני יששכר'). כבר משחר ילדותו ראו את עמקות שכלו ומהירת השגתו וכח זכרונו הנפלא. בהיותו כבן שלוש שנים חלה והגיע עד שערי מוות והוסיפו לו את השם חיים. גאון אדיר בתורה בנגלה ובנסתר. למד תורה מתוך יסורים. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרע"ד (1913) מילא את מקומו. מגדולי מנהיגי היהדות באונגארן שהשפעתו התפשטה על פני תבל. נודע בדרשותיו הנלהבות שעוררו את הלבבות. הקים את כולל תפארת צבי (ע"ש אביו). הקים את שכונת בתי מונקאטש בירושלים. ולאחר מלחמת העולם הראשונה ייסד את ישיבת דרכי תשובה, שמשכה אליה רבים מכל רחבי הונגריה וצ'כוסלובקיה, הוא אף עמד בראשה. נפטר ביום ב' סיון ה'תרצ"ז (1937). ציונו בבית העלמין בקרופיץ. חי כ-66 שנים. לאחר פטירתו שימש חתנו, ר' ברוך יהושע רבינוביץ כרב העיר ואדמו"ר חסידות מונקאטש.

סבא (מצד אביו): ר' שלמה (בעל השם משלמה). **אביו:** ר' צבי הירש ממונקאטש (בעל 'דרכי תשובה'). **אמו:** הרבנית אסתר. **בתו (היחידה):** מרת חיה פרימא רבקה (נישאה לר' ברוך יהושע ירחמיאל רבינוביץ). **נשותיו:** הרבנית חיה חאשא (בת ר' שרגא יאיר רבינוביץ מביאלובז'ג- זיווג ראשון, נישא בשנת ה'תרמ"ז-1886), הרבנית רחל פרל (בת ר' יעקב משה סאפרין מקאמארנא- זיווג שני, נישא בשנת ה'תרפ"ז-1926. התגרש מאשתו הראשונה לאחר שבמשך עשרים שנה לא היו לו ילדים ממנה!). **מתלמידיו:** ר' יצחק אייזיק מושקוביץ (אב"ד מאור הגולה), ר' נטע שלמה שליסל (דומ"ץ מונקאץ ומח"ס נטע שעשועים), ר' דוד קליין (מח"ס בית ארזים), ר' יצחק שטרנהעל (מח"ס כוכבי יצחק ורב בבלימוור), ר' יחיאל מיכל גאלד (מח"ס מאסף לכל המחנות). **מספריו ימנחת אלעזר- 5 כרכים, שו"ת יאות חיים- הלכות תפילין יאות שלום- הלכות מילה ידברי קודש- דרשות ידברי תורה- 9 כרכים המכילים חידושים, רמזים ואגדות ידרכי תשובה- הלכות מקוואות יגהות הירושלמי- פירוש על תלמוד ירושלמי יחיים ושלום- על התורה יאדון כל יחמישה מאמרות- תורת שבת, סמוכים לעד, נוסח התפילה, מילי דהספידא, זיכרון צדיקים ימשמע ישועה- חיזוק אמונה בביאתו הקרובה של המשיח ינימוקי אורח חיים- על חלק אורח חיים בשלחן ערוך יעולת תמיד- על מסכת תמיד תלמוד בבלי ישער יששכר- על המועדים.**

בספר 'שיח זקנים' מובא סיפורו של הרה"ח ר' חיים אלטר לעפקאוויטש: "אבי ז"ל הוצרך להתייצב בפני ועד הצבא ביום צום גדליה בשנת ה'תרצ" (1930) בערך, וכידוע כדי להיפטר מהשירות הצבאי היו משחדים את אנשי הוועד (קאמיסיאן), אבל בעיר נירעדהאז, שם הוצרך אבי להתייצב, היה קאמיסיאן שהיה שונא ישראל מובהק ועל אף תאוותו לממון- היה כובשה ובלבד שיוכל לצער ולשלוח לצבא יהודי. אחד מאנשי עירנו, הרה"ח ר' לייבוש קליין ז"ל, נסע בראש השנה לרה"ק ממונקאטש. שלח אבי עמו פתקא אל הרה"ק, כדי שיברך אותו שיוכל, על אף שהמצב שנראה ללא מוצא להשתחרר מן הגיוס לצבא. ביום צום גדליה בבוקר חזר ר' לייבוש ממונקאטש ברכבת. באותה רכבת נסע אבי לנירעדהאז להתייצב בפני ועד הצבא, ופגש את ר' לייבוש באחד הקרונות. אמר לו ר' לייבוש, שהרב ממונקאטש אמר: "עוד היום תחזור, משם עם זקנך ופאָותיך".

"כשהגיע אבי לנירעדהאז, כבר מצא שם את אביו, שהראה לו בידיו, שכבר עשה כל מה שביכולתו ואי אפשר לשחדו, ואינו רואה כל מוצא. אבי עשה איזה פעולה ברגלו, וגם מרח על המקום ההוא, שע"י זה היה נראה כחולה מעט. והנה בדרך כלל, אף כשהגיעו חולים שבאמת, לא היו מסוגלים לשרת בצבא, מכל מקום ברשתם היו אנשי הצבא גוזזים את זקנם ופאותיהם, ורק לאחר מכן היו משחררים אותם לנפשם". "כשעמד אבי לפני אנשי הוועד, וראו את החולי על רגלו, אמרו 'שמה מונח המטבע'. כלומר, שאבי עשה כאן איזה רמאות, ואעפ"כ שלא כדרך הטבע שחררו אותו, וגם לא התעללו בו ולא גזזו את זקנו ופאָותיו, ואמרו לו שישלחו אליו את כתב הפטור באמצעות הדואר. זוכר אני כשהגיע הפטור, היה כתוב, שבשנים כתיקונן משוחרר, ובעת מלחמה ג"כ אינו ראוי, כי אם לעשות איזה שירות, אבל לא להחזיק כלי מלחמה בידו".

○ יפר הגה"צ ר' אלחנן היילפרין ששמע מהרה"צ האדמו"ר ממונקאטש שליט"א: רבינו בהיותו בבית הרפואה בבודאפסט, בחודשי החורף ה'תרצ"ז (1937) קודם פטירתו, ביקש לסדר לו מניין לשבת בחדר פרטי בבית-הרפואה. ההנהלה הסכימה, בתנאי שישמור על השקט שלא יטרודו את החולים. אולם רבינו במנחה ער"ש, אמר בזעקת הלב את הפסוקים: "יאמרו גאולי ה'... וממערב מצפון ומימ"ם" (תהילים קז, ג). ובאמרו הפסוקים "ויצַעקו אֵל ה', ויצַעקו אֵל ה'" רעשו סיפי הבית מקול בכיותיו, עד שהתקבצו כל המון אנשי בית-הרפואה כי נבהלו".

מיד הגיע המנהל וטען שרימו אותו, כי לא קיים הרה"ק הבטחתו לבל ירעיש, ענה לו הרה"ק: 'וכי אני הראשון, שעושה רעש בבית-הרפואה? הלא אתמול היה רעש כזה, ועוד גדול משל היום'. השיב המנהל: 'הרעש אתמול היה מחמת פצוע קשה שהובא לכאן, ולא יכלו להשקיט את כאביו, ומחמת כן צעק בקולי קולות, ודבר כזה קורה מזמן לזמן בבית-הרפואה, אבל רעש הרבי היה על חנים ולא דבר'. ענהו הרה"ק בהתרגשות: 'מה אתה יודע על גודל הכאב וצער השכינה הקדושה וצער כלל ישראל, האם תדע כמה כואב ומר ליהודי המצפה כבר אלפיים שנה לביאת המשיח? הלא הכאב גדול פי כמה, ואיך לא אצעק?!'. (שיחתן של עבדי אבות)

רבינו חיבב מאוד את נכדו הקטן, צבי (שנולד לאחר שנים ארוכות לבתו היחידה). בחודש אלול, בשנה האחרונה לחייו, כשתקע האדמו"ר בשופר, ביקש הילד שיתקע עוד תקיעה אחת בעבורו. הסב נענה, וכל החודש תקע עוד תקיעה לשמחת נכדו. כשהגיע ערב ראש-השנה לא תקע האדמו"ר בשופר, מכיוון שאין תוקעים בערב ראש-השנה. אולם הנכד לא ויתר, רקע ברגליו והתחנן: "תקיעה אחת, רק תקיעה אחת". לבסוף הסב נכנע לו ותקע תקיעה אחת. בראש-השנה, לפני התקיעות, פתח האדמו"ר את ארון-הקודש וקרא: "ריבונו-של-עולם! עלי לבקש מחילה על שעברתי על המנהג המקובל ותקעתי אתמול בשופר. עשיתי זאת, כי לא יכולתי לשאת את בכיו של נכדי. ואתה, ריבונו-של-עולם, בניך שוכבים על הארץ ומתחננים – רק תקיעה אחת! תקע בשופר גדול לחרותנו! האם לא תיענה לתחנוני בניך?!".

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב אורי ז'הר זצ"ל

הגאון הרב אורי ז'הר זצ"ל - נולד ב-ח' חשוון ה'תרצ"ו (1935) בתל-אביב. שנתיים לפני כן הוריו עלו מפולין. עד חזרתו בתשובה בסוף שנות השבעים היה שחקן, קומיקאי, סטנדאפיסט, תסריטאי ובמאי קולנוע ישראלי בולט ומאוד מבוקש. הרב התחיל בתהליך של חזרה בתשובה בעקבות פגישה עם ר' יצחק שלמה זילברמן (באירוע שמחה בירושלים). לאחר מכן כשהיה כבן ארבעים שנה עבר לישיבת 'אור שמח'. בתחילת חזרתו בתשובה נכנס לביהמ"ד וכמעט לא יצא ממנו. הוא ביקש להשלים את כל מה שהיה חסר לו בעולם התורני ואת מה שפספס כאדם לא דתי. הוא הסתגר בתוך עצמו כדי ללמוד את כל מה שהיה שהחסיר במשך ארבעים שנה. הוא אמר שהסתירו מהם המון ידע ועולם תרבותי שלם והוא ממש מצטער שלא ידע על כך קודם. בהמשך למד בישיבת 'אדרת אליהו' והעביר שם שיעורים. חזרתו בתשובה זכתה לתהודה בקרב הציבור בישראל בשל פרסומו הרב קודם לכן. הסופר ר' בניציון פירר גולל את סיפור חזרתו בתשובה בספר 'אורי חוזר בתשובה'. רבינו הרבה לספר את סיפור חייו להמונים שניסו להבין מדוע אדם 'מוצלח' חוזר בתשובה. זכה להשיב רבים מעוון וקירב נפשות רבות לאבינו שבשמיים.

ממייסדי היישוב 'מעלה עמוס'. ניהל במשך שנים את הקהילה ביישוב. הרצה והקליט תשדירים בנושאי חזרה בתשובה המושמעים בטלפון. הגיש תוכניות בערוץ 'הידברות'. עמד בראש המערכת של ארגון 'לב לאחים'. במשך שנים כיתת את רגליו מן ועד אילת במטרה לרשום כמה שיותר ילדים לת"ת חרדיים או דתיים. מעשיו הרבים זכו להערכה עצומה בקרב גדולי התורה שחיבבו והעריצו אותו מאוד. במשך השנים הפך במקביל לתפקידו כמחזיר בתשובה גם לאוזן קשבת וליועץ מיוחד במגזר החרדי לזוגות של חוזרים בתשובה ונערים נושרים בניסיון להדריך את ההורים כיצד להתמודד איתם. במשך כל היום שקד על התורה בביתו. הגאון ר' ברוך שפירא אמר: "כל ימיו אמר שרוצה להיות עבד לה' וביקש - אל תזכרו לי את ארבעים השנים הראשונות שלי, אלא את ארבעים וחמש השנים האחרונות שלי". עמד מול כל הזרמים והכוחות של העולם. היה חזק בדעתו. נפטר ב-ג' סיוון ה'תשפ"ב (2022). חי כ-87 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: אשר מנחם מנדל הלוי. **נשותיו:** מרת אילנה רובינא (זיווג ראשון), מרת אליה שוסטר (זיווג שני). **ילדיו:** שבעה ילדים (מזיווג שני). ר' אפרים פישל, ר' שלום, ר' איתמר, ר' בצלאל (ניהל את מוסדות 'מגדל אור' של הגאון הרב יצחק דוד גרוסמן), ר' דוד (חבר מועצת עיריית ירושלים מטעם מפלגת דגל התורה), ר' אהרון, ר' שלום. **בתו:** מרת אחינועם. **מרבותיו:** הגאון ר' יצחק שלמה זילברמן. **מספריו:** **ילא נתנו צ'אנס** - סיפור חזרתו בתשובה.

פעם אחת רבינו נסע עם רכבו בכביש ועצר ברמזור אדום. בנתיב שלידו עצר רכב שעצר גם הוא ברמזור. הנהג שלידו זיהה את רבינו. הוא פתח את החלון, פנה אליו ואמר: "הרב אורי, בוא נראה אותך, תחזיר אותי בתשובה עד שהרמזור מתחלף להיות ירוק". הרב לא התבלבל ואמר לנהג: "סע!". הנהג אמר לו: "איך אני אסע? עכשיו הרמזור אדום... השתגעת? אתה רוצה שאני אעבור באור אדום?". הרב אמר לו: "מה אכפת לך, אין שום מכוניות בצומת, אין כאן מעבר חצייה, פשוט תיסע!". הנהג השיב: "אבל שוטר עלול לתפוס אותי". הרב ענה: "הצומת ריק, אין כאן שוטרים, אין כאן רכבים... מותר לך, שרוי לך, מחול לך. שים רגל על הדוושה וחיש גז ונעופה!".

הנהג אמר לו: "נכון שאין שוטרים, אבל תראה- על העמודים מותקנות מצלמות. ברגע שאני אעבור באור אדום, המצלמה תזהה ותצלם את הרכב. לאחר מכן הם ישלחו את התמונה שעברתי באדום בדואר ואני אצטרך להגיע לבית-המשפט או שאצטרך לשלם קנס כספי גדול וגם נקודות". בינתיים הרמזור התחלף לירוק, הרב אורי נתן שאגה כמו שרק הוא ידע לתת: "ולמעלה אין מצלמות?! אתה חושב כי **העולם הפקר?!**", ונסע. לאחר מספר שנים באחד הכנסים אדם ניגש אליו ואמר לו: "אני היהודי מהרמזור. בזכות הדברים שלך חזרתי בתשובה". (מעובד מתוך 'אפריון שלמה')

בנו הרב אפרים אמר בהספד על אביו: "קשה עליו פרידתך. בלילה למדת עם החברותא כמו בכל הלילות בארבעים וחמש השנים האחרונות. בשלוש וחצי לפנות בוקר למדת בספר הזוהר הקדוש. לאחר מכן הלכת להתכונן לתפילה כמו שעשית ב-45 השנים האחרונות. השם חייב אותך חיבוק גדול".

הרב שלום בנו של הרב הספיד גם הוא: "אני לא יכול אפילו חצי ממה שאבי עשה, לא בעבודת ה' ולא בגמילות חסדים. אני יכול לספר כמה סיפורים קטנים. כשהייתי קטן הוא צעק עלי ונכנסתי לחדר והייתי עצוב. אבא ניגש אלי ואמר לי: 'סליחה שלום, זה סתם הכעס שלי'. מידת האמת שלו היתה כל כך חזקה".

בנו ר' דוד ספד: "היתה לו אהבה עצומה לכל עם ישראל, גם לאנשים שהוא הכיר מפעם. אם יש משהו שחשוב להגיד במעמד הזה זה רק דבר אחד- הוא אהב את כולם וכיבד את כולם". החתן הרב אליהו פרגיון אמר בהלוויה: "יום יום למד גמרא. הוא בז לכל ענייני העולם הזה, בז לכבוד מדומה. חידש דרכים לא נודעות לעבודת השם בעמקות נפלאה. חידוש בדרך שלא שמענו לפני כן. שבר מחיצות שנראו שאי אפשר לשבור אותן. הוא פסע בשדה קוצים וסלל את הדרך הנפלאה. הוא היה איש האמת, ראוי שיעמוד לזכותו ויהיה מליץ יושר על כל עם ישראלי".

קדיט תמונה: משתמש: Uri Zohar, רישיון CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

הצדיק הרב ישראל צבי הלוי רוטנברג הי"ד - נולד ביום י"ט תשרי ה'תר"ן (1889) בעיר נירמדה. נקרא ביום הברית צבי ע"ש זקינו ה'עטרת צבי' זיע"א. כבר משחר ילדותו ראו עליו קדושה. היה פלא בעיני כל רואיו ומכיריו שרבינו התמיד לשבת באהלה של תורה ויומם ולילה לא מש מאוהל אביו הקדוש אשר שם קנה הודו והדרו. כשהיה רבינו בן חמש שנים חלה מאוד וגברה מחלתו. אביו שלח מברק לרבו האדמו"ר הרה"ק ר' אליעזר צבי ספרין מקאמאראנא כדי להזכיר את בנו. ר' אליעזר צבי שלח בחזרה מברק ובו כתב: "השם צבי הוא שם גבוה. תוסיף לו שם". ואז הוסיפו לו השם ישראל. ואכן קם ממחלתו והבריא לגמרי. כשהיה כבן ט"ו שנים כבר שמו התפרסם כבקיאת בתורת החן.

ביום ו' טבת ה'תר"פ (1919) לאחר פטירת אחיו, חסידי קאסאן הפצירו בו שימלא מקום אביו ואחיו. רבינו קם ונסע לאדמו"ר הרה"ק ר' יששכר דב רוקח מבעלזא זיע"א כדי לשאול מה לעשות. האדמו"ר ר' יששכר דב סמך את ידיו עליו ובירך אותו שיהיה פועל ישועות ושתפילותיו יתקבלו. באותה שב"ק רבינו ישב בבעלזא והאדמו"ר ר' יששכר דב קירב אותו מאוד והושיבו לידו, ועירב השיריים של שניהם ביחד וחילק את השיריים ודיבר איתו דברים שלא נשמעו מפיו רק ליחידי סגולה. במשך השנים רבינו יסד ישיבה מפוארת בשם 'עטרת צבי' על שם זקינו מזידיטשוב והעמיד מאות תלמידים שהיו קושרים אליו בכל נפשם. רבינו קירב את הבחורים בנועם וחיבה והיה להם כאב רחום.

חסידי רבים היו באים אליו מכל הגליל. רבים הסתופפו בצל קודשו כדי לחזות בעבודתו בקודש שהיתה בלהט אש קודש. ניהל את עדתו במשך כ"ד שנה והאיר עיני ישראל בתורתו וקדושתו. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. כאשר רבינו ביקר בחג הסוכות אצל חותנו האדמו"ר רבי שלום אליעזר הלבפשטאם מראצפרט הי"ד, חתנו אמר עליו שהריקודים של רבינו הם כולם ע"פ כוונת רבינו האריז"ל, ואמר שמאז עבודת אביו לא ראה עוד אחד שיעבוד כך בעבודה רבה וכבירה כזאת.

רבינו בשנת ה'תש"א (1941) חזר כמה פעמים על דבריו וסיפר כי חורבן גדול ממשמש ובא על העולם. למרות שחסידי פעלו ורבינו יכל להציל את עצמו, הוא העדיף להיות עם חסידיו. ביום איסרו חג פסח שנת ה'תש"ד (1944) הנאצים הרוצחים ימ"ש הקיפו את העיר קאסאן והוציאו את כל היהודים משם והובילו אותם לגטו בעיר ברגסאז. הללו עינו את רבינו והוא קיבל את הכל באהבה. כשהגיע הזמן לעלות על המוקד רבינו חיזק את תלמידיו לקבל את הדין באהבה וחיבה. עלה על המוקד ביום ג' סיון ה'תש"ד (1944) יחד עם קהל עדתו וכל זרעו הי"ד. חי כ-55 שנים.

אביו: ר' יהוסף צדיקא מקאסאן. **אימו:** מרת שרה יטל ע"ה (בת הרה"ק רבי משולם פייש הלוי מטאהש זיע"א). **נשותיו:** מרת מינדל (זיווג ראשון) בת אחיו הגדול הרה"ק רבי חיים שלמה הלוי זיע"א בעל 'שמועה טובה' אבד"ק קאסאן, מרת רחל מלכה (זיווג שני- אחות אשתו מזיווג ראשון), מרת אדל (זיווג שלישי- בת הגה"ק רבי שלום אליעזר הלבפשטאם מראצפרט הי"ד). **בנותיו (מזיווג ראשון):** מרת אלטע רחמה (נישאה לרה"צ ר' יהודה צבי אייכנשטיין אבד"ק דאבראני הי"ד), מרת פצורה יענטל (נישאה לרה"צ ר' חנניה יו"ט ליפא ט"ב אבד"ק נירבאטור זצ"ל). **בנו (מזיווג שני):** רבי אלתר חיים שלמה הי"ד. **מרבתינו:** הצדיקים אביו, ר' יהוסף צדיקא מקאסאן, ר' אליעזר צבי ספרין מקאמאראנא. **מתלמידיו:** ר' דויד פלברבוים. **מספריו:** **אור מלא-** מדברי תורתו • **הליכות קודש-** מנהגי קודשו.

בשנת ה'תש"א בשבת זכור בסעודת היום וכן בפורים שלאחריו בסעודת היום רבינו חזר כמה פעמים על דבריו ואמר: "רבותי, חורבן גדול ממשמש ובא על העולם, יש זמן שגוזרים גזירה מן השמיים ומודיעים לצדיקים שיבטלו אותו, ויש שגוזרין גזירה מן השמיים ומסתירים אותה מן הצדיקים, אבל הצדיקים נודעים ממנה בעקיפין, ומרעישים עולמות ומבטלים את הגזירה, אבל יש עת שגוזרים גזירה ואין ידוע לשום צדיק ואינם יודעים מאומה, וגם יש שגוזרים גזירה ומודיעים לצדיקים ויודעים ממנה אבל לא יכולים לעשות דבר נגד הגזירה בשום אופן, ואין תקנה רק דבר אחד והוא התשובה, אולי אולי ירחם, ע"כ רבותי נשוב בתשובה שלימה, כי בא חורבן שלא היה עוד כזה בעולם", ופרץ בבכי רבה שסחב עמו את כל הקהל הקודש.

כשהתחילו הצרות בהונגריה, רבינו עורר רבות את האנשים שישבו בתשובה שלימה ויתקנו את מעשיהם. בימים ההם החסידיים התחילו לעשות פעולות כדי להציל את רבינו מגיא המוות ולבסוף עלה בידיהם להציל את רבינו, אבל רבינו לא רצה להיפרד מצאן מרעיתו בשעה קשה כזאת וקיבל את הגזירה באהבה. רבינו הכין את עצמו לקדש שם שמיים בשמחה. ביום איסרו חג פסח שנת ה'תש"ד הנאצים הרוצחים ימ"ש הקיפו את העיר קאסאן והוציאו את כל היהודים משם והובילו אותם לגטו בעיר ברגסאז. שם עינו את רבינו לעין כל והירבו להכותו מכות מרות ואכזריות בלי הרף. למרות זאת רבינו הראה גבורתו ולא הראה שום סימני צער רק קיבל הכל באהבה. כאשר עמד על הרכבת, רבינו אמר לסובבים אותו: "אתה תלך לגן עדן, ואתה תלך לגיהנום". האנשים שעמדו סביבו נרעדו ולא הבינו למה יכונו דבריו. לאחר מכן התברר הדבר, שלמי שאמר שילך לגן עדן- נעקד על קידוש ה' ועלה מיד לגן עדן, ומי שרבינו אמר לו שילך לגיהנום, עבר את הגיהנום עלי אדמות, ולבסוף נשאר בחיים.

הגה"צ ר' דוד בנציון קליין סיפר: כשאסרו את הגה"ק מספינקא זיע"א בסעליש ושמו אותו במאסר, שליח מיוחד לרבינו בא לבקש שיעתיר בעדו שיצא מהמאסר. רבינו קם והתהלך בחדרו אנה ואנה כדרכו בזמן מסוים והיה דבוק ברעיונותיו ואחוז שרעפים. לפתע רבינו התיישב על מקומו ואמר: "הוא יצא לחופשי, והניחו לו לצאת". לאחר מכן התברר שבאותו הזמן יצא לחופשי.

האדמו"ר רבי צבי הכהן טורנהיים זצ"ל - נולד ב-ה' אייר ה'תרע"ד (1914) בעיר ביאלא פודולסק. התייתם מאביו כאשר עדיין לא הגיע לגיל חמש. אימו הצדקנית גידלה את כל ילדיה במסירות נפש מופלאה (ידועה הייתה במעשה גמילות חסד וביתה היה פתוח לאורחים). בהיותו נער ניכר כי נועד לגדלות. הקדיש את זמנו ללימוד תורה ובעיקר התבלטה בו התכונה של אהבת רעים בצורה יוצאת מגדר הרגיל. את תחילת דרכו עשה בישיבה בעיר הולדתו, במנובהרדוק, במזריטש ובפינסק. עוד בהיותו בחור כבן 16 שנים בלבד כבר כיהן כראש ישיבה בלודז'ט שלידי שעדליץ. הדוחק באותם שנים היה עצום. כאשר שלחו מביתו אוכל- היה מחלקו לחבריו העניים והוא לא אכל מזה.

כשפרצה מלחמת העולם השנייה, החל לנדוד כאשר כל בני משפחתו נעקדו על קידוש ה' הי"ד. השואה האיומה הכחידה את זכר חסידות לוקווע וולברוז' המעטירה אשר האצילה מהודה על יהדות פולין המעטירה. ורבינו ראה לעצמו את הזכות והחובה לחדש את שושלת אבותיו הקדושים. ואכן בעשר אצבעותיו עשה הכל להקים שם ושארית לזכרם ולהדפיס את תורתם הק'. גם בשנות המלחמה למרות הסבל הרב והניתוק ממשפחתו המשיך להרביץ תורה לעדרים ולא שת ליבו לגזירות השלטון הקומוניסטי של סטאלין הצורר. היה אמור להישלח לסיביר אולם הוא ניצל בכך שהפיל עצמו מהרכבת.

הגיע לסמרקנד בבוכרה, ועשה הכל כדי לסייע לפליטים ברוחניות וגשמיות. דאג לאלו שאין להם מה לאכול והשתדל לסייע כפי יכולתו. בעקבות עלילת שווא נשפט לשנת גלות בסיביר. לאחר שריצה את רוב עונשו, הצליח להשיג אישור מהרופא המקומי כי אינו כשיר לשבת במקום וכך ניצל פעם נוספת. האדמו"ר ר' יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש הורה לו לנסוע לברזיל ולהפיץ שם תורה ויהדות. הקים ישיבה חרדית וכן את 'אגודת מחזיקי היהדות והאחוה', אשר הוציאה מכתבים ליהודים במקום להתחזק בשמירת השבת. בשנת ה'תשמ"ה (1985) עלה לא"י. עם בואו פתח כולל אברכים בשם 'דיבוק חברים' וכן מסר שיעור תורני עמוק לאברכי הכולל. בשנת ה'תשמ"ח (1988) פתח בית מדרש ע"ש אבותיו הק' בצפון בני ברק. הירבה בצומות וסיגופים למען עם ישראל. אהבת ישראל שבו לא ידעה גבולות. בעת שנפלו הסקאדים, היה יוצא לבתי הרפואה לבקר את הפצועים ולברכם. כל חייו היו רצופות מסירות נפש לכלל ולפרט. מסכת חיים של תורה, עבודת שמים, חסידות, ענווה ללא שיעור. קיבל כל יהודי בסבר פנים יפות קטן כגדול. כאשר בירך את עמו ישראל ראו באופן מוחש, מה הפירוש כל מעשיו היו באופן של הצנע לכת. נפטר ב-ד' סיוון ה'תשס"א (2001). חי כ-87 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים. בנו, ר' שמואל התמנה לרב בית המדרש ורו"מ המוסדות, להמשיך במפעל הגדול שהחל רבינו בשיקום והרחבת בית לוקווע - וולברוז'.

אביו: ר' יאיר אלימלך הכהן (בן האדמו"ר בעל 'דברי העם' מלוקווע, נין האדמו"ר ר' יששכר בעריש הכהן טורנהיים בעל 'עבודת יששכר' מוולברוז). **סבא:** ר' עקיבא מאיר. **אמו:** מרת שרה לאה. **אשתו:** מרת שרה (בת ר' יוסף אליעזר מילגרוד מקייב-מחסידי חב"ד). **מרבתי:** ר' יעקב ישראל קניבסקי (בעל קהילות יעקב, הסטייפלר), ר' ניסן נעמנוב, ר' מנדל פוטרפאס זצ"ל. **מתלמידי:** ר' חיים ברוך ויכלדר (איש דגל ירושלים), בנו ר' שמואל ועוד. **בני:** הרה"ח ברוך אייזיק ז"ל מברוקלין (היה בעל חסד ומכניס אורחים גדול), הרה"ח חיים יוסף אליעזר (רב קהילה ושליח חב"ד בטרומבול ארה"ב), הר"ר יאיר אלימלך (יד ימינו של אביו האדמו"ר זצ"ל ונציג קרן ספרא בישראל), ר' שמואל (ממלא מקום אביו). **בנותיו:** מרת אסתר לאה ע"ה (נישאה להרה"ג שמואל יצחק גמזו דיין בב"ד בחיפה), מרת מלכה דבורה (אלמנת הר"ר יצחק משה גולדשטיין ז"ל, בעל חסד ואהוב על הבריות). **מחיבוריו:** יצבי לצדיק- ד"ת על פ"ש.

לעיתים אנו מחפשים אלו מופתים עשה אותו הצדיק. על כך מסופר שבנו של ה'חפץ חיים' נפגש בכנסיה הגדולה הראשונה עם הגבאים המשמשים בקודש של האדמו"רים השונים בתקופה ההיא שגם באו להשתתף בכינוס. כל אחד מהם סיפר מופתים על כוחו של רבו ואז שאלו את בנו של הח"ח: "נו, תספר אתה מופת?". ענה להם: "אצלכם, 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים' אצל אבא הוא 'מקיים כל מה שהקב"ה גוזר'". אין לנו צורך במופתים שרבינו עשה. עצם העובדה שהוא הצליח ב"ה להחזיר עטרה ליושנה ולהחיות חסידות שכבר שכחו שהיא הייתה בכלל קיימת זהו מופת גדול עד מאוד! מה גם שבקתה קטנה שהוא קידש לבית מדרש באיזור חילונו לגמרי עם התנגדויות והתנכלויות מהשכנים נהפך למגדלור של תורה ותפילה עם יותר מ-40 מניינים ליום! (12 שחרית + 8 מנחה+ 20 ערבית) בכל שעות היום והלילה עם יותר מ-1000 מתפללים ליום והכל בזכותו ובכוחו אין לך מופת גדול מזה!!!

ההקפיד ללכת בכל יום למקווה ולא משנה מה היה מצב בריאותו (גם על אבותיו מסופר שהיו שוברים את הקרח בחורף וטובלים). לא לקח תרופות כלל בשבת גם כשהגיע לגבורות והיה חולני ל"ע וסבל מהלב, מסוכר, חוסר נשימה (הריאות שלו עבדו 50%) ועוד. בשל גילו ומצבו הבריאותי לקח לו בשבת יותר משעה ללכת מביתו ברחוב אור החיים עד לביהמ"ד בר' סירקין (רק לסבר את האוזן, מדובר בהליכה של כעשר דקות). היה יוצא בשש בבוקר ונשאר בביהמ"ד עד למוצאי שבת בשעון קיץ בשעה 8:30 בערב. לא היה לו שם מיטה ולא אוכל והנכדים היו מביאים לו בכל שבת סיר קטן עם חמין שעד שהגיע אליו היו כבר פושרים והיה מסרב ללכת לשכנים שגררו בסמיכות לביהמ"ד למרות שהיו מזמינים אותו. היה כל השבת יושב ולומד ותוך כדי הלימוד נרדם על השולחן.

האדמו"ר הרב ישעיה נפתלי הירץ שפירא זצ"ל - נולד בשנת ה'תקצ"ז (1836) כבן בכור להוריו בדינוב שבפולין. לאחר נישואיו נסע לצאנז ללמוד אצל מרן האדמו"ר רבי חיים הלברשטאם מצאנז. בשנת ה'תרל"ד (1874) לאחר פטירת אביו מונה למלא את מקומו ברבנות ובאדמו"רות.

במקביל אחיו רבי צבי אלימלך ורבי מאיר יהודה שפירא ייסדו חצרות בבלאז'וב ובבוקווסק. רבינו הרב'ה לנסוע לבעלזא להסתופף בצלו של כ"ק מרן הרב יהושע רוקח זיע"א. שם התקבל תמיד באהבה ובהערכה גדולה. תפילותיו היו לשם דבר. ענוותן מופלא ושפל ברך. רבים הלכו לאורו. נפטר ב-ד' סיוון ה'תרמ"ה (1885). ציונו בדינוב. חי כ-49 שנים. חתנו, ר' יוסף שפירא מילא את מקומו באדמו"רות.

אביו: האדמו"ר ר' דוד. **אמו:** מרת רחל. **אשתו:** מרת אדל רבקה (בת דודו רבי אלעזר שפירא מלנצהוט מח"ס יודעי בינה). **מרבותיו:** האדמו"ר מרן ר' חיים הלברשטאם מצאנז. **בנותיו:** מרת חנה מינדל (נישאה לר' יוסף שפירא), מרת נחמה טילא (נישאה לר' נחמיה שפירא). **מספריו:** **יהנותן אמרי שפר**.

איש אחד סיפר שאביו היה בעל אכסניה בקרניץ. פעם אחת רבינו התארח באכסניה שלו. אביו ראה פעם ביום רביעי של חול, שבאמצע התפילה רבינו נשען בשתי ידיו על הכותל, ונעשה סימן של ידיים על הכותל מגודל הזיעה.

בעודו אברך צעיר לימים רבינו לקה ל"ע במחלה ממארת בפיו (ריקבון החניכיים) רח"ל. רבינו קם ונסע לבעלזא והזכיר את עצמו לפני כ"ק האדמו"ר מרן הרב יהושע רוקח זיע"א, שיעתיר בעדו ויבקש רחמים עבורו. הוא התחנן לפני כ"ק מרן ואמר: "לאביכם (כ"ק האדמו"ר מרן ר' שלום רוקח) זיע"א היה כוח לרפא חולים על ידי מישוש בידי הקדושות במקום הכאב. לכן אני מבקש מהרבי שישים נא את ידו עליי!".

כ"ק מרן ר' יהושע השיב לו: "הבה אסביר לכם במה היה כוחו של אבי זצ"ל לרפא חולים על ידי מישוש בידי הקדושות. כידוע, רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו של אדם הם כנגד רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה שבתורה. כשהאדם פוגם חלילה באחת מתרי"ג מצוות שבתורה, הוא לוקה רח"ל בגופו באותו איבר או גיד המכוון כנגד אותה מצווה שבה פגם".

"אבי הקדוש היה שלם בתכלית השלמות וגופו היה מקודש ומזוכך בקדושה ובטהרה. כאשר חולה היה בא לפניו, כאשר אבי הניח עליו את ידיו הקדושות, בכך תיקן את הפגם שבאותו איבר וממילא סרה המחלה והחולה התרפא".

אחרי אתנחתה קצרה כ"ק מרן המשיך: "אתם הרי לא פגמתם במאומה, אצלכם אין סיבת החולי בגלל איזה פגם חלילה. הייסורים שלכם הם בבחינת 'ייסורים של אהבה', אם כן, מה יועיל שאניח את ידי עליכם?!"

בעודו אברך צעיר הרה"ק האדמו"ר מרן ר' חיים הלברשטאם מצאנז זיע"א (בעל ה'דברי חיים') כיבד את רבינו במעמד כל הרבנים המפורסמים והצדיקים המופלגים להיות מסדר קידושין בחופת בתו עם הרה"ק רבי אהרן אב"ד בייטש בנו של הרה"ק רבי מאיר זיע"א בעל ה'אמרי נועם' מדזיקוב, ואמר שנכון הוא לכבד ירא שמיים להיות מסדר קידושין!

היה בזה חידוש גדול ביותר שכיבדו מרן ה'דברי חיים' מצאנז זיע"א בכיבוד גדול כזה, כי מלבד עצם הדבר שהיה אז אברך צעיר לימים, הרי רבינו טרם כיהן אז כרב או כאדמו"ר כי היה זה עוד בחיי אביו הרה"ק רבי דוד. בכל זאת הרה"ק מצאנז כיבדו במעמד צדיקים גדולים ומפורסמים!

בשנת ה'תרל"ו (שנת פטירתו של הרה"ק מרן ר' חיים הלברשטאם האדמו"ר מצאנז זיע"א) בשבת אחת מהארבע פרשיות, רבינו ישב ליד הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א. לפתע ילד אחד תוך כדי משחק נדחק על רבינו. מיד הרבי מרן מצאנז פנה אליו ואמר לילד: "היזהר לך, זה רבי!". באותה שעה חוורו פניו של רבינו שכן חשב על עצמו, מי הוא בכלל שרבינו האדמו"ר הגאון מרן ר' חיים מצאנז מתארו בתואר רבי'.

אחר כך הרה"ק רבי חיים פנה אליו והושיט לו את ידו ואמר: "תנו לי ברכה", פניו של רבינו שוב חוורו, שכן מי הוא שיכול לברך את מרן האדמו"ר פאר הדור? כאשר הרה"ק רבי חיים חזר על בקשתו, רבינו השיב: "הרי עדיין אני לא נוסע". לאחר השבת כאשר נפרד ממנו רבינו אמר לו: "אני מברך אתכם באריכות ימים". הרה"ק רבי חיים זיע"א עשה תנועה כאומר: "כבר מאוחר מדי".

לאחר מכן רבינו הצטער מאוד ואמר כי לא ידע כי מדובר היה בזמן מסוגל וכשמרן ר' חיים מצאנז ביקש ברכה. הוא גם לא ידע במה יש לברכו וחשב כי מאחר ועדיין הוא לא נוסע לביתו, הרי שיש כבר זמן ויכול לחשוב על ברכה הראויה לצדיק. לפני פרידתו מרבינו חשב ועלה בדעתו העניין שיש לברך את הצדיק באריכות ימים ושנים. והצטער על כך שכן מרן ר' חיים הלברשטאם האדמו"ר מצאנז אכן נפטר באותה שנה והוחמצה השעה.

הגה"צ הקרניצר רב זצ"ל סיפר כי רבינו כשהיה מתפלל היה כקדירת אש להבת שלהבת. סיפרו רבות על גודל התלהבותו בעבודת הבורא. גיסו הרה"ק ר' שלמה שפירא מח"ס 'שם משלמה' אבד"ק מונקאטש זיע"א אמר עליו, שגופו הגשמי של רבינו לא היה יכול לסבול את נשמתו הקדושה.

הצדיק הרב רפאל אדרעי זצ"ל המכונה אלפסי- נולד בשנת ה'תרמ"א (1881) בעיר מקנס מרוקו. משחר נעוריו התגלה כעליו. רבני הישיבה הקטנה שבה למד העבירו אותו לישיבה גבוהה מוקדם מהגיל המקובל. על תלמידיה של הישיבה נמנו תלמידים שהיו עתירים להיות אישים ידועי שם, דיינים ורבני ערים במרוקו ובארצות אחרות, כגון: הגאונים ר' יהושע ברדוגו, רבי יעקב טולדאנו, רבי יוסף משאש ועוד רבים. אילו ציגם כלכליים גרמו לרבי רפאל להפסיק את לימודיו הסדירים בישיבה. כבר-אורין הוא המשיך ללמוד באופן עצמאי והתפרנס מיגיע כפיו. כתלמיד חכם מובהק היה ראוי למשרה ציבורית ההולמת את אישיותו ויריעותיו הרחבות בתחומים רבים, אך רבינו העדיף להתרחק מן השררה פן ישל חלילה בעבירה בעבודתו עם הציבור.

רבינו ניחן בקול ערב ובכישרונות רבים בתחומי השירה והחריזה. חיבור שירים ותשבחות לה' יתברך. עסק בכתיבה מתוך יראה, בקדושה ובטהרה. שלט בשירה האנדלוסית והתזירית. היה בקי בספרי פיוטים רבים שהיו נפוצים במרוקו. רבינו היה ידידו של הפייטן הנודע רבי דוד בוזגלו וחיבר מדי פעם עבור מילים עבריות ללחנים של שירים ערביים. היה מהיחידים במכנס שידע לנהל שירת בקשות בציבור ממגוון המחרוזות. שירת בקודש בתפקיד שליח צבור ופייטן בבית הכנסת ע"ש 'אליהו הנביא'.

ה' שלח ברכה במעשי ידיו. הפריש באופן קבוע מהכנסותיו הצנועות למעשר ולמתן בסתר. לפרנסתו פתח מספרה. רבינו התחשב במצבם הכלכלי של באי המספרה דלי אמצעים ולא פעם הרשה לאברכים ולאנשים אחרים להסתפר בעצמם בכלי העבודה של המספרה. רבינו כתב ואייר ביד חופשית ובכישרון רב. רבינו צייר את האילן הקדוש, המתאר את אברי גוף האדם על פי הקבלה. בעבודתו זו משתקפות ידיעותיו העמוקות בקבלה ובכישרונותיו בתחומי הכתיבה והאיור.

עסק גם במלאכות אחרות, כגון: עיטור שטרי כתובה עבור זוגות צעירים, לימוד אברכים, דיני שחיטה ומקצועות אחרים בתחום היהדות. נפטר במכנס ביום ה' סיוון, ערב חג השבועות בשנת ה'תש"ך (1960). חי כ-79 שנים. כאשר בני הקהילה שמעו על הגזירה, הם מיד שבתו ממלאכתם, גם ממסחר וגם מהכנות לחג. כולם התקהלו למרכז השכונה היהודית כדי לחלוק כבוד אחרון לרבינו. רבנים ידועי שם ובראשם הצדיק הגאון רבי ברוך טולדנו אב"ד מכנס הספיד אותו. ב-כ"ה תמוז ה'תשע"א (2011) עצמותיו הועלו ארצה והוא נטמן בהר המנוחות בגבעת שאול בירושלים.

אביו: ר' מכלוף. **אמו:** מרת דונה לבית לבחאר. **אשתו:** מרת אסתר (בת ר' שמואל כהן ופרחה לבית טולדנו. התחתן בשנת ה'תרנ"ו-1896). **ילדיו:** ר' שמואל, מרת לאה, מרת חנה ומרת סול. **מרבותיו:** המקובל רבי יוסף אלקובי. **מספריו:** **הטיבו לנגן**- שירים שחיבר, **ביניהם:** רפא צירי א-ל נאמן.

פעם רבי רפאל מילא תפקיד מכריע בשליחות ההשגחה העליונה במאורע נפלא שקרא במכנס. המאורע תואר על ידי הגאון רבי ברוך טולדנו (אב בית דין של מכנס לשעבר ולימים אב"ד ולימים אב בית דין של בני ברק). בדרשה שנשא בבאר שבע, בנוכחות ר' מיכאל מכלוף עמאר (נכדו של רבי רפאל. רבי ברוך סיפר שהוא החליט להחיש את הגאולה.

לשם כך הוא קיבץ מספר מקובלים. יחד הם יצרו כעין טבעת לפי סודות הקבלה וערכו תפילות מיוחדות. באותו לילה הורו לרבי רפאל בחלום להודיע לאותם מקובלים כי עדיין לא הגיעה העת לביאת המשיח ולכן עליהם לחדול מיד ממעשיהם. רבי רפאל הופיע פתאום במהלך פעילותם של המקובלים ודרש מהם ע"פ הוראה משמיים, להפסיק את ניסיונותיהם.

המקובלים השתאו כיצד נודע לרבי רפאל אודות מעשיהם שכן הם עשו הכל בסודי סודות. כמובן שהם חדלו ממעשיהם מיד. אותו מאורע סופר מאוחר יותר ע"י הגאון רבי שלום משאש (רבה הראשי של ירושלים) בערב שירת בקשות שהתקיים בירושלים בנוכחות רבי עדי, ר' יצחק עמאר (נכדו של רבי רפאל) ור' אברהם עמר (נינו של רבי רפאל). רבי שלום משאש סיפר שהוא זוכר אישית את סיפור המעשה כשהיה צעיר לימים.

רבינו היה נוח לבריות ודן כל אדם לכף זכות. הסבלנות שלו שימשה דוגמה ומופת לכל. ידע לסלוח גם למי שפגע בו ובשל כך פעמים רבות הפוגע תיקן את מידותיו. שולחנו היה תמיד ערוך ומוכן לקבלת אורחים. הקפיד על איכות מזונותיו וניהל אורח חיים מתון. היה תמיד נקי, הדור בלבושו ומסודר למופת ובעל הדרת פנים השמורה רק לבני תורה מובהקים.

רבינו הקפיד שלא לגלח את לקוחותיו היהודים בתער אלא במכונה חשמלית בלבד. הוא גם כתב את ההלכה האוסרת להקיף את פאת הזקן וקבע אותה במסגרת על כותל המספרה. פעם התערבו שני בני טובים ביניהם מי יצליח לגרום לרבי רפאל לגלח אחד מהם בתער. הם הציעו לו בתמורה סכום כסף נכבד. כמובן שהם נתקלו בסירוב מוחלט מצידו וגם זכו בשיעור קצר אודות איסור הגילוח בתער.

הרב הגאון אליהו מדר צ"ל- רבינו נולד בגרבה שבטוניס בשנת ה'תרצ"ב (1932). עוד בהיותו בחור התמדתו בתורה לא ידעה גבולות וכן לעיתים מצא את עצמו שלא אכל כל היום מחשקו בעסק התורה וכן כח עיונו היה מבהיל. קירב את פשוטי העם והיה לומד עמם ומתייחס אליהם כחברם וכן השתדל להביא להם כיבוד מכספו. בהיותו כבן תשע-עשרה שנים ביקשו אב"ד גרבה, הגאון רבי בוגיד סעדון צ"ל שימשיך ללמוד בכולל שהקים שנקרא "חברת אור תורה" אולם רבינו סירב שכן ביקש שלא ליהנות מהתורה הקדושה וביקש להתפרנס מיגיע כפיו. סבל בתחילת ימיו בעוני גדול. בשנת ה'תשי"ד (1953) עלו לארץ לאחר שהות קצרה במחנה כורדני, עברו לגור בטבריה ומשם למושב איתן.

בתחילה עבד כחקלאי ואח"כ עבד בפרדס. לאחר מכן התמנה כרב המושב ושימש בתפקיד זה כ-25 שנים. איש אמת. ברח מפני הגזל. ענוותן מופלא. אפילו כובע וחליפה לא לבש. אהב כל אדם ולימד זכות על כולם. לא שמר טינה לאיש. בעל חסד. את אספי הפדיונות שהיה עושה- חילק לתלמידי חכמים ולא השאיר לעצמו מאומה. קיים מצוות הכנסת אורחים בסבר פנים יפות. בסוף ימיו, למרות הייסורים הנוראיים שסבל בכל רגע כאבי תופת, היה אומר: "לא אכפת לי מהכל. רק אכפת לי שאני לא לומד וכנראה שהתורה שלי לא שווה אצל הבורא". נפטר ב-ו' סיוון ה'תשע"ג (2013). ציונו במושב איתן. חי כ-81 שנים.

אביו: ר' בנימין (מניני) מדר (חתן רבי דוד חדאד). **אמו:** מרת רבקה. **מרבותיו:** ר' רחמים חי חויתה הכהן (רבו המובהק), ר' מסעיד מדר, ר' מייקיץ השלי, ר' שלמה מאזוז. **חברותא:** הרב אלטר מזוז. **מילדיו:** ר' יצחק (ראש כולל במושב), ר' יוסף מדר. **מתלמידיו:** ר' אבי חורי (מרא דאתרא מושב איתן). **מספריו:** יבאר מים חיים- על התורה (שני חלקים) • אמרות טהורות- שו"ת (ארבעה חלקים) • יחידי ש"ס.

התמדתו בתורה לא ידעה גבולות. בכל יום היה לומד כבר בשעה שבע לפני התפילה ונשאר עד שעה מאוחרת בלילה וכלל לא חזר לביתו בצהריים. את רעבונו שבר באמצעות תמרים שקנה בשוק שהיה קרוב לבית מדרשו והיה זה מאכלו גם בערב. כשראה אביו שאין הוא נותן לגופו מנוחה כנדרש, היה מסתכל בחדרו לראות אם הוא ישן, וכשהיה רבינו שומע את אביו מתקרב, היה מראה עצמו כישן, וכך עסק בתורה בחשק גדול ובהתמדה.

בגר'בא היה יוצא אחת לחודש קובץ תורני ובו מאמרים מחכמי העיר. אחרי פטירת מורנו הגאון ר' כלפון הכהן הוציאו את ספריו שו"ת 'שואל ונשאל' לאור העולם. פעם סיפר לבנו שיש לו שלוש הערות על 'שואל ונשאל', והציג אותם בפני הרבה תלמידי חכמים שניסו ליישבם ולא עלתה בידם. מזה תלמד כמה גדול היה כוחו בעיניו.

לאחר שרב היישוב ר' אלטר מאזוז נפטר בתאונת דרכים ל"ע ביקשו למנות את רבינו כרב היישוב, אולם הוא סירב שכן היה עובד אדמה, ואיך יהיה רב המושב? רב האזור, ר' שלום הכהן, הכיר במעלת רבינו, לקח כמה מכתביו לגאון הראש"ל רבי מרדכי אליהו זצוק"ל. לאחר מספר דקות שבהם עיין בכתביו קם בהתפעלות עצומה ואמר: "זה רב מושב? זה צריך להיות רב עיר! אשרי המושב שיזכה בו כרב".

כשהגיע רבינו לפני הגאון הראש"ל ר' שלמה משה עמר בעניין הבאת עצמותיהם של ר' כלפון הכהן ולהקים ישיבה על קברו, עמד הרב עמר על גדלות רבינו וביקש שיברך אותו. בהתחלה לא הסכים ואמר: "אתה הרב הראשי ואיך אברך אותך?!". אבל הראש"ל לא עזב אותו עד שרבינו בירך אותו.

בשבת האחרונה לחייו ישן צהריים. בתו, מרת חיה העירה אותו בשביל איזה צורך. רבינו שאל אותה מדוע העירה אותו, הרי עכשיו היה מדבר עם הבעל שם טוב. ואכן רבינו נפטר ממש בחג השבועות ביום פטירת הבעל שם טוב.

מ'ן הראש"ל רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל העריך מאוד את רבינו. רבינו הגיע פעם למעונו של מ'ן בלוויית כמה מאנשי המושב. לאחר ששוחח עימו מספר דקות קם מ'ן ואמר: "אתה, אליהו הנביא". וכן יומיים לאחר פטירתו, התקשר מ'ן כדי להשתתף בצער המשפחה.

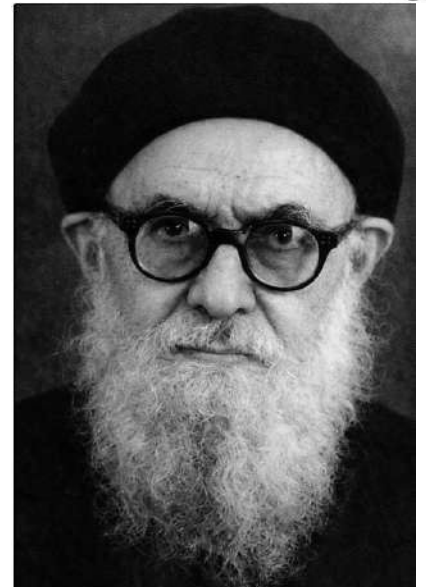
מעיד בנו, ר' בנימין כי לפי מה שידוע לו לעולם לא הוציא אביו דבר שקר מפיו, וגם כל מעשיו היו הכל על דרך אמת.

על דבקו בבוא בזמן התפילה וקריאת התורה ניתן ללמוד מהסיפור שלפנינו: בשנת ה'תשמ"ו בתפילת שחרית ביום הגדול הושענא רבא ומורנו הרב מנהיג את הציבור ומתפלל וקורא יחד איתם את התפילות. כשהיו בקטעים האחרונים של ההושענות ארובות השמיים נפתחו ברקים ורעמים וגשם זלעפות ירד מהשמים, כאשר החלונות העליונים של ביה"כ היו פתוחים ודרכם חדר הגשם והרטיב את הציבור. היה מהומה במטרה למחר ולסגור את החלונות. רבינו לא העיר כלום ומאיר והיה שקוע ומרוכז בתפילתו לא הרגיש כלל במה שהתרחש בחוץ ובתוך ביה"כ והמשיך את תפילתו בבקשה ובתחנונים. עם סיום התפילה הרגיש ברעש הציבור ושאל: "מה קרה?". הסבירו לו על הגשם ועל החלונות העליונים שהיו פתוחים ושדרכם נכנס הגשם. כששמע זאת, תגובתו הראשונה הייתה: "יש לי ספרים בסוכה, אני מקווה שבני הבית הכניסו אותם".

יפרה כלתו: "פעם לקחתי את חמי ברכב מביתו לביה"כ. עצרתי את הרכב קרוב ככל שיכולתי. כשעלה על המדרכה הוא איבד שיווי משקל ונפל לאחוריו. כשראיתי זאת רעדתי כולי ויצאתי במהירות לעזור לו לקום. שאלתי אם הוא בסדר והוא אמר שכן והמשיך לביה"כ. אני נלחצתי מאוד. כשחמי חזר מביה"כ התחלתי לבכות בשל רגשות אשמה. חמי ראה אותי בוכה אמר לי: 'אני מבקש ממך סליחה שנבהלת בגללי, תסלחי לי וברגישותו היתרה הרגיש שהוא זה שצריך לבקש ממני סליחה'.

תודתנו נתונה למשפחה על התמונות ועל המידע. למעוניינים, יצא ספר על הצדיק. ניתן להשיגו אצל ר' יצחק מדר- 054-8416088

הגאון הרב מרדכי אמיס הכהן זצוק"ל - נולד בשנת התרמ"ו (1886) באי ג'רבה. משפחתו מיוחסת לרבי ישמעאל כהן גדול ובנוסף בידי המשפחה מגילת יוחסין עד עזרא הסופר. כבר בילדותו נודע בפיקחותו הרבה וישב בין בריהם של גדולי הרבנים בג'רבה ובתוניס. (לא לחינם נקרא על ידי חבריו בשם 'אמיס' שמשמעותו בערבית תער על שם חריפותו, מאוחר יותר מחשש לעין הרע הוסיף לו אביו את השם 'כמוס' שפירושו חמש). בשנת ה'תרס"ט (1908), בהיותו כבן עשרים ושתיים שנה בלבד מונה רבינו לדיין באי ג'רבה הגם שהייתה עיר מלאה חכמים וסופרים. בשנת ה'תרע"א (1911) החל לשמש ברבנות ובשנת ה'תרע"ה (1915) מונה לראש רבני ג'רבה. בשנת ה'תש"י (1950) עבר לגור בתוניס והוא מונה לשמש כאב"ד הגדול. בשנת ה'תשט"ו (1954) עם פטירת הגאון ר' דוד בן בארון רבינו מונה לשמש כראש רבני תוניסיה. מתוקף תפקידו היה מיוודד עם ראשי השלטון בתוניס כשאת קשריו אלו ניצל לפעול לטובת אחיו היהודים ואף הביא לבחירתו של חבר הפרלמנט היהודי הראשון בתוניס. רבינו אף פעל למינויים של רבנים בכל ערי תוניסיה שיורו את העם דרך ה' **וזכה להערצה רבה גם בקרב גויי הארץ. נודע כפועל ישועות שברכותיו חוללו פלאים. סגפן. ענוותן. הסתלק ביום חג השבועות ו' סיוון ה'תשל"ד (1974). חי כ-88 שנים. ציונו בעיר הבירה תוניס שבתוניסיה.**

אביו: רבי יצחק. **אימו:** מרת עזיזה. **אישתו:** מרת מישונה (בת אחיו- נישא בגיל 16). **מרבתי:** רבי יוסף ברבי, רבי יעקב הכהן. **מתלמידיו:** רבי כמים חכמון, רבי פראג' וואזן (שכיהן אחריו כרבה של תוניסיה). **בניו:** רבי אברהם, רבי בנימין (נפטר בחיי אביו). **חתנו:** רבי סאסי כהן (כיהן כרבה של בריה). **מספריו:** **ידורש טוב לעמו ידרושים יערך הכהן יחשי מרדכי גדולת מרדכי ימאמר מרדכי ועוד רבים.**

תפילתו של רבינו הייתה כמונה מרגליות ובמיוחד בתפילת העמידה היה מאריך כעשר דקות ויותר. וכדי שלא יהיה טרח ציבור, היה רומז לשליח ציבור שלא ימתין לו ויתחיל עם חזרת העמידה. פעם אחת חלה נשיא תוניס מר חביב בורגיבה, ורבינו ארגן מפני כבוד המלכות עצרת תפילה לרפואתו בבית-הכנסת הגדול בתוניס. אחר שנשיא תוניס הבריאי, באו השרים והנכבדים לבקר את הנשיא. הפתעתם הייתה עצומה כשראו שהנשיא הושיב את רבינו לצידו. כשראה את מבטם הסביר: "אתם מתפלאים, אבל דעו לכם שלא התרפאתי אלא בזכותו".

יפר הגאון רבי כמיס חכמון זצ"ל: פעם התלוויתי לרבינו לאיזה משרד ממשלתי לצורך עניין כל שהוא וראיתי שרבינו מוציא שקית מלח ואוכל ממנה חופן מידי מספר דקות. הדבר היה תמוה מאוד בעיניו ולכן שאלתי את רבינו אודות העניין והוא השיב כי מכיוון שבמקומות אלו מצויין נשים, וחושש מהרהורים רעים חס ושלום, לכן הוא אוכל מעט מלח, כיוון שידוע שמעשה זה מבטל את כוח התאוות.

העיד זקן רבני תוניסיה הגאון הצדיק רבי דן מרדכי כהן שליט"א מעשה מופלא שראה בעיניו: כאשר עבר רבינו בשוק בצורפים בתוניס, לפתע קרב אליו גוי אחד שרצה להשפיל את רבינו על ידי נתינת סטירה פניו של רבינו. והנה ידו יבשה בלי יכולת לזוז. במקום כמה מהומה רבתית והמון גויים התאספו ולקחו את הגוי לרופא, אך הוא כמובן לא יכל לרפאותו.

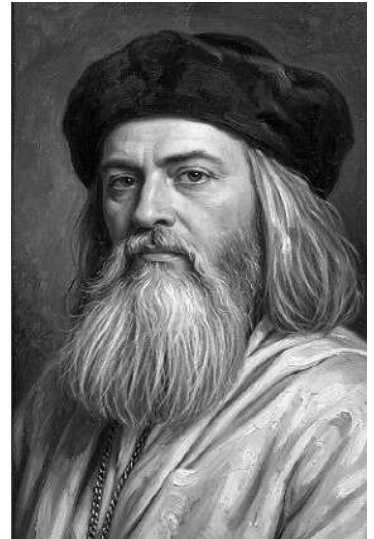
הלה הבין שאם הוא רוצה שידו תחלים ותחזור לאיתנה הראשון, עליו לבקש סליחה, מחילה וכפרה מרבינו ויפה שעה אחת קודם. ומחשבה למעשה, הוא פנה לרבינו בבכיות וביקש שהצדיק ידאג לרפואתו. בסיכומו של עניין הרב אכן מחל לו את מעשיו הנלוזים, אכן נתרפאה ידו, והדבר גרם לקידוש ה' עצום בכל רחבי תוניס.

באחת מנסיעות לג'רבה בזמן 'גזרת הצורפים' (אותה התקופה הממשלה פשטה על שוק הצורפים היהודי בעלילות שווא) בדרכו חזרה לתוניס, עברה מכוניתו של רבינו במקום צר, ולפתע משאית באה ממול ומשאיות היו מאחוריהם, והם נמצאו במקום בו הייתה ירידה תלולה ללא כל יכולת לפנות ימינה או שמאלה. הנהג שראה זאת אמר בזעקה לרבינו: "רבינו, אבדנו כולנו אבדנו", וכאשר הנהג התבונן בצדיק נראה היה כאילו רבינו שקוע בהרהוריו כאילו הוא ישן, לפתע כמו יד מסתורית הופיעה וסילקה את המשאית שבה מדרכם! והתפעלו מהנס העצום שהתרחש בזכות הצדיק וציווה רבינו שלא יספרו מעשה זה לאיש, כל עוד הוא בחיים.

פעם אחת בעת ביקורו של נשיא תוניסיה חביב בורגיבה בבית הכנסת הגדול בתוניסיה, נפלו משקפיו של רבינו מדוחק ההמון, והנה הנשיא התכופף לארץ להרים לו את משקפיו, ובזה התקיים ברבינו: "וְהָיוּ מַלְכִים אֲמִינָה וְשְׂרָתֵיהֶם מִיְנִיקֵיהֶם" (ישעיהו מט, כג)

מספר נכדו הגאון רבי רפאל בנימין כהן רבה של בריה: פעם אחת רצתה ממשלת תוניס להקים פארק גדול והתוואי היה על שטח גדול מבית העלמין היהודי, דבר שהצריך לפנות את הקברים ממקומם. רבינו פנה לנשיא תוניסיה שהעריכו מאוד וביקשו שיבטל את הגזירה. אולם הנשיא השיב, שאין הדבר באחריותו אלא בתחום המהנדס שמתכנן את הפארק.

רבינו ורבני העיר פנו אל אותו מהנדס והסבירו לו את חומרת העניין, אך הוא סירב לשנות את התוואי. גם כשניסו לדבר על ליבו, שלפחות בקברי הצדיקים לא יגע, עמד בסרובו. כשראה זאת רבינו, פנה אל הרבנים שהיו עמו ואמר מול קברות הצדיקים: "אנחנו עשינו כל מה שילנו לכבודכם- אך הוא המעכב. הנה הוא בידכם עשו בו כטוב בעיניכם". למחרת אותו מהנדס שאטם את ליבו נהרג בתאונת דרכים, וקיבל את עונשו. קרדיט תמונה: משתמש: Uri Zohar, רישיון CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

המקובל הצדיק הרב ישראל בעש"ט זצ"ל הידוע כ'אור שבעת הימים': נולד בי"ח אלול ה'ת"ן (1690). כשנולד, אביו היה בן 100. ההתייחסות מהוריו בגיל צעיר. שימש כעוזר למלמדי תינוקות וכשוחר. עניו. התבודד שנים אחדות בהרים שבין קיטוב לקוסוב. עד גיל 36 הסתיר את מעשיו ועשה את עצמו עם הארץ. לאחר מכן התגורר בטלוסט ומז'בוז'. מייסד החסידות. מקובל מעשי, בעל מופת ועושה נפלאות. בעל רוח-הקודש. משך אחריו נפשות אלפים ורבבות החזיר למוטב. מתנגדים רבים היו לו בשל שיטת החסידות. נפטר בחג השבועות, ו' סיוון ה'תק"ך (1760). חי כ-72 שנים. נולד להוריו אליעזר ושרה בהיותם זקנים מופלגים (אביו היה כבן 100 שנים).

אביו: ר' אליעזר. **אימו:** מרת שרה (שימשה כמיילדת בעיירה אוקופ). **ילדיו:** בנו יחידו ר' צבי הירש. **בתו:** מרת אדל (ר"ת אש דת למו- נישאה לר' יחיאל אשכנזי). **אשתו:** מרת חנה-אחותו של הצדיק רבי אברהם גרשון מקוטוב. **רבתי:** אחיה השילוני. **מתלמידיו:** הצדיקים הגאונים ר' דב בער (המגיד ממזריטש), ר' יחיאל מיכל (המגיד מזלוטשוב), ר' יעקב יוסף כ"ץ, ר' מאיר מרגלית מאוסטרה, ר' משה מקיטוב, ר' נחום מצ'רנוביל, ר' נחמן מקוסוב, ר' נחמן מהורדנקה.

בעיר מז'בוז' היה עשיר גדול, שליבו לא היה שלם עם הבעל שם טוב, ואצלו היה מלמד אחד, למדן מופלג, בעל מידות, ובכל דרכיו משכיל. וגם הוא הלך בדרכי בעל הבית שלו, והרחיק עצמו מן הבעל שם טוב. ואם הגביר לא היה חשוב בעיני הרב, הנה רצה מאד לקרב את המלמד לעבודת ה', כי ראה בו כלי מוכן לקבל כל טוב. אבל עם כל רצונו הטוב, לא ידע איך יפול דבר, כי היה רחוק ממנו מאד, ובעל הבית שמר עליו שמירה מעולה. וכך נמשך הדבר זמן רב, ולא קרב זה אל זה, כי חיץ היה ביניהם, עד שבא בעל החלומות ופרץ את המחיצה.

ומעשה שהיה כך היה: בליל שבת אחד חלם המלמד, שהוא הולך ומטייל בחוצות העיר מזיבוז, ובלכתו ראה ארמון אחד נאה, מהודר בהידור שאין כמותו. תמה מאד למראה הפלטין, כי עד היום לא ראה אותו. עמד מרחוק והביט בו בפלטין, והוא כולו בנוי בטעם, הוד והדר סביבו, ולא שבעה עיני מראות אותו. וכל כמה שהרבה להסתכל בו, ראה יותר את גדלו ורוב תפארתו. אמר בלבו: "כל זה אני רואה מרחוק, לא ראיתי רק את חומר הבניין וגדלו, אתקרב ואראה את הדרתו המלאה, את החיטובים והציורים היפים". וכאשר התקרב ונתן את לבו ליופי המלאכה, התפלא מאד בראותו בכל שטח קטן חכמה רבה, מלאכת מחשבת, שרק חכמי לב יודעים לעשות מלאכה כזו. ונפשו כלתה לדעת מה בפנים ההיכל.

לפתע ראה חלון אחד פתוח. ניגש לראות מה בפנים, הביט וראה את הבעל שם טוב, וכל החבורה הקדושה שלו, מסובין לשולחן, והוא יושב בראש ואומר דברי תורה. שמע קצת מדבריו והתלהב מאד, רץ אל הדלת, פתח אותה ואמר לבוא אל ההיכל פנימה. אך על הסף מבפנים עמד משרת, וכאשר דרכה כף רגלו על הסף, דחפו המשרת ולא הניחו לבוא פנימה.

הצטער המלמד צער רב, כי הדברים, שיצאו מפי הבעל שם טוב, הלהיבו אותו מאד, ורצה לשמוע אותם בכל נפשו. מה עשה? הלך ועמד ליד החלון, הטה אזנו ושמע את כל דבריו הקדושים. וכאשר כילה הבעל שם טוב את דבריו, הקיץ המלמד משנתו, וראה והנה חלום. ותפעם רוחו, ומשביקש לחזור על דברי התורה ששמע, ראה שהם מתוקים מדבש. ומרוב מתיקותם חזר עליהם שתיים ושלוש פעמים, עד שנפלה עליו תרדמה טובה, וישן עד הבוקר. הבוקר האיר, המלמד קם ממשכבו, וזכר את החלום בבירור גמור.

כשבא לחזור על דברי התורה ששמע, לא ידע להעלות אף דיבור אחד, הוא שכח אותם לגמרי. הצטער מאד על שכחה זו, ומרוב צער היה כמבולבל, וכשעמד להתפלל הייתה תפילתו טרופה בפיו. בסעודת שחרית ישב על יד השולחן משתומם, ראה אותו בעל הבית בכך ושאלו: "מה יום| מיומיים?", ולא ענה לו מאומה. חזר ואמר: "אם חלמת חלום לא טוב, הרי אפשר להיטיבו בפני שלושה האהובים עליך", אך הוא ישב ושתק. ככלות הסעודה רצה ללכת אל הבעל שם טוב, אולם נזכר בדחיפה שדחפו המשרת בחלום, וחשש מאד שמא יהיה כן גם בהקיץ, ולא הלך. וכך ישב כל היום, והיה שרוי בצער גדול, ולא ידע מה לעשות. בסעודה השלישית, ישב הבעל שם טוב עם החבורה הקדושה, כדרכו. כשהגיעה השעה לומר תורה, אמר: "לכו אל המלמד היושב בבית הגביר הידוע, ותגידו לו שיבוא לכאן".

שמעו המסובים והתפלאו מאד, כי ידעו כולם, שהוא מתרחק ממנו. אבל עשו כדברו, ושלחו איש אל בית הגביר להגיד למלמד, שהבעל שם טוב קורא לו, שיבוא אליו מיד. וכאשר בא אליו השליח ואמר לו, שהבעל שם טוב קורא לו, מיד קפץ ממקומו, דילג על השולחן, ורץ כמשוגע, נכנס לבית המדרש, ומצא את הבעל שם טוב יושב על יד השולחן עם כל החבורה, ומתחיל לומר דברי תורה. **הקשיב המלמד רב קשב, ושמע את כל הדברים שכבר שמע אותם מפיו בחלום, בעמדו ליד חלון הארמון, לא חסר אף דיבור אחד.** עמד ושמע ברוב עניין כל הזמן, וכשכילה לדבר, נפל לארץ והתעלף. ניגשו אליו מיד בני אדם לעוררו, וכשנתעורר שוב ושבה רוחו אליו.

אמר לו הבעל שם טוב בבדיחות הדעת: "לו היית שומע דבר חדש ומתפעל כל כך הייתי מבין, אבל אצלך, ששמעת כבר את כל הדברים האלה בלילה, מה כל הרעש? הלא אין בהם שום חידוש כלל". כל המסובים שישבו סמוך לבעל שם טוב, שמעו את דבריו ולא הבינו, מה הוא אומר, רק המלמד ידע מה הוא שח. אז ראה והבין את גדולתו ורוב קדושתו, וידע כי מאת ה' הייתה זאת, שיתקרב אליו. ומאותו היום התרחק מבעל הבית שלו, יצא מביתו ובא אל הבעל שם טוב, למד דרכיו והלך בהן, והיה חסיד גמור.

הרוריו זכו לצדיק כזה משום שאביו שמר על טהרתו. אביו נחטף על-ידי הטאטרים ונמכר לעבד לידי שר הצבא. עם הזמן למד את השפה והיה משרת את השר בנאמנות. כשהשר היה חוזר היה שוטף את רגליו. יום אחד מבחין ר' אליעזר כי פני השר אינן כתמול שלשום. לאחר שהפציר בשר התברר לו כי על שר הצבא הוטל ע"י המלך לכבוש מקום בעייתי במיוחד. ר' אליעזר עמד בתפילה והתגלו לו תכסיסים. הוא סיפר לשר כיצד והשר הצליח לכבוש את העיר. לאחר מכן המלך שאל את שר הצבא מהיכן ידע תכסיסים אלו, והלה סיפר לו על עבדו. המלך לקח מיידית את ר' אליעזר והפכו למשנה ובנוסף חיתן אותו עם בתו. הבת ראתה כי ר' אליעזר לא ניגש אליה כלל ושאלה אותו האם רואה בה חיסרון כלשהו. ר' אליעזר אמר לה שאם היא תבטיח לא לספר לאף אחד את הסיבה הוא יגלה לה. לאחר שהבטיחה לו סיפר לה שיש לו אישה בעיר אחרת והוא יהודי ולכן אינו יכול להיות בחברתה. בת המלך התרגשה מאוד כיצד עדיין שומר לה אמונים, ובו במקום שלחה אותו עם מזוודה מלאה באבנים יקרות ויהלומים ושלחה אותו לביתו.

כשהיה ר' אליעזר בספינה, שמו לב כי ברוב זמנו היה ממשש את המזוודה, הם הבינו כי יש במזוודה מטען בעל ערך רב, ושדדו אותו ממנו, ושוב חזר לעיירה חסר כל. ובכל זאת עמד בכל הנסיונות: חטיפתו ומכירתו לעבד, ויתר על מעמד בתור המשנה למלך, ויתר על בת המלך ולמרות כל הצרות שפקדו אותו- לא היו לו טענות ומענות כלפי בורא עולם. כשחזר ראה את אשתו עדיין ממתנה לו. בשמיים פסקו לו שבזכות מעשיו, יזכה לנשמה גבוהה עד מאוד. אולם השטן עדיין רצה להעמידו בניסיון נוסף. ר' אליעזר היה מכניס אורחים מאין כמוהו, בעיצומו של יום השבת הגיע 'עני' לביתו. אף על פי שחילל את השבת- קיבל את פניו במאור פנים ולא הקניטו בדבר חילול השבת וארח אותו. לאחר שעמד בשני הנסיונות זכה לנשמה גדולה כדוגמת הבעל שם טוב.

הבעש"ט הקדוש התייתם מאביו בגיל צעיר מאוד, שכן אביו היה בן 100 כשנולד. מנעוריו התנהג בחסידות ופרישות, ועסק בקבלה מעשית. רבו היה אחיה השילוני ואף זכה ללמוד מאלהו הנביא זכור לטוב. סיפורים רבים נאמרו עליו על כך שהיה מחיה מתים, מעשה אותות ומופתים. יראת שמיים גבוהה ביותר.

לאחר שהתגלה בגיל 36 החלו לנהור אליו מכל רחבי פולין ורוסיה. אחד מעקרי תורתו היה הדבקות, חיבוק היקום ומלואו והתדבקות ביוצר כל. עבודה ותפילה בהתפעלות והתלהבות. אין מקום הפני מן הקדוש ברוך הוא. ככל שהייתה תורתו מרבה להתפרסם, רבו מתנגדיו, שראו בבעש"ט את מחריב היהדות. זאת בעקבות המשבר של תנועת ההשכלה והתנועה השבתאית. בראש מתנגדיו עמד הגאון מווילנא, שאף החרים את החסידים. ידוע כי כאשר נשמטו ירדה לאוויר העולם, הקב"ה הבטיח לשטן כי ירבו מתנגדיו בכדי שלא יחזיר את כל העולם בתשובה.

מסופר שפעם אחד הגיע דוקטור מפורסם לדוכס שבעיר. הדוכס התפאר בשבחי הבעל שם טוב הקדוש בגדלותו וציין כי הרב גם בקי ברפואות. לשמע דברים אלו ביקש הדוקטור שיביאו את הרב לפניו. כשהגיע הבעש"ט שאל אותו הדוקטור: "האם אמת הדבר שאתה בקי ברפואה?", הרב אמר שכן. שאל אותו: "מהיכן למדת?", ענה לו: "מהקב"ה", וצחק הרופא.

שאל אותו הרב: "האם אתה מבין בדופק האדם? אם כן בדוק אותי ותאמר לי מה החיסרון שלי". בדק אותו הרופא והרגיש בחסרונו, אולם לא יכל להצביע מהו הדבר (רבינו היה חולה באהבת ה' לשמה). לאחר מכן בדק הבעש"ט את הדופק של הרופא. לאחר מכן פנה לעבר הדוכס ושאל: "האם נגנבו לך מביתך חפצים אלו ואלו?". ענה הדוכס: "לפני שנים אחדות". אמר לו: "תלכו לאכסניה בה מתארח הרופא, תפתחו את התיבה שלו ותמצאו את כל החפצים בשלמותם". מיד שלח הדוכס את אנשיו לאכסניה ומצאו כדברי הבעש"ט. ונסע משם הרופא בחרפה ובז.

מסופר על עשיר אחד גדול שהתגורר במז'בוז', אותו עשיר שמו ר' ליפא מאוסטרה ובנוסף לעושרו היה תלמיד חכם גדול ומיוחס למשפחת המהרש"א מאוסטרה. ור' ליפא היה מגדולי המתנגדים על הבעש"ט. בבית המדרש שהצפיל ולמד התרכזו הלומדים המתנגדים, שהיו צוחקים מסיפורי נפלאות שסיפרו ההמון על הבעש"ט.

פעם בפעם היה הולך ר' נחמן מהורדנקה להתפלל שם, כדי להוכיחם ושיחדלו מדרכם להיות מתנגדים על רבו, ותמיד היה מתווכח עם ר' ליפא ומביא לו ראיות מחכמי התלמוד ומעשיהם ומבעלי הזוהר, ומראה לו שכל מעשי רבו מרומזים ונמצאים בתורה הקדושה, אולם ללא הועיל. ר' ליפא המשיך והלעיג על הבעש"ט ועל דרך החסידות.

פעם בערב פסח בשעת אפית המצות מנהגו של הבעש"ט לעמוד בעצמו ולאפות את המצות. לפתע הפסיק רבנו את עבודתו ורץ לשוק. התלמידים שידעו שכל מעשיו הם ברוח הקודש החלו לרוץ אחריו. כשהגיעו לשוק נוכחו לדעת כי רבם משוחח עם הכומר הגדול. הכל פחדו מפני כומר זה שהיה ידוע כזורר ושונא את היהודים בכל נפשו. התקרבו לתלמידיו לעבר רבם, והנה הם שמעו כי הרב פנה לכומר ואמר: "הייתכן לעשות עוולה כזו, להעליל על היהודים עלילת דם? ומדוע הכנת את הפגר להשליך לבתי ישראל". הכומר הכחיש מכל העניין והרב נפרד לדרסו.

בביתו של ר' ליפא שמחה רבה, השולחנות ערוכים כל טוב ובני ביתו מסביבו, וטרם החל את ליל הסדר נזכר כי במרתף יש חבית קטנה של יין שמור לפסח, ומיין זה היה לוקח לארבע כוסות. הוא ביקש מאישתו והיא נלקחה נר דולק וירדה למרתף. כאשר הגיעה סמוך לחבית ראתה לידו פגר. מהבהלה צעקה בקול גדול עד שבבית נשמע קול האשה. ר' ליפא ובני ביתו לשמע הזעקות ירדו במהירות למרתף, וראו במו עיניהם את הפגר שהושלך.

ר' ליפא החליט להפטר מן הפגר ולהשליחו מחוץ לביתו. הוא יצא לחוץ כדי למצוא את המקום המתאים ביותר לסילוק הפגר והנה הוא רואה שהגויים סובבים את ביתו. "כנראה הם שומרים שלא אסלק את הפגר" חשב. הוא חזר לביתו וסיפר בעצב את המצב הקשה בו הם נמצאים. כאשר הבינו כי כלתה עליהם הרעה, פנתה אישתו אליו וביקשה ממנו כי ילך לצדיק הבעל שם טוב ושאל לעצתו. בתחילה סירב ר' ליפא בהטעימו כי "מאחר ואני מתמיד מהמתנגדים איך אלך כעת כאשר הם נמצאים בצרה, ואדרבה, יתכן שישמח שבאה עליי הצרה הזאת".

אשתו אמרה: "לא כך! הבעל שם טוב הוא צדיק מפורסם, ולא יקום ולא יטור, ומה לך לעמוד בשעת זרה זו שסבבו הבית הגויים, וממילא אבדנו ויהרגו אותנו כולנו בליל זה". בשמוע זאת הסכים לדברי אשתו ויצא מביתו והלך לבית-הבעש"ט. כאשר יצא סבבוהו ומיששו אותו הגויים לראות אם אינו נושא דבר מה. חלק מן קבוצת הגויים החלו לעקוב אחריו כדי לראות מה מעשיו ולהיכן ילך. כאשר הגיע ר' ליפא לבית הבעש"ט, הוא נכנס לביתו ומצא שם קהל גדול של חסידים שבאו מרחוק ומקרוב לחוג את החג אצל רבנו. ר' נחמן מהורדנקה רואה והנה נכנס ר' ליפא וחושב בלבו: "הייתכן שמתנגד זה יבוא לראות את הסדר של הרב? כנראה בא כדי להלעיז ולצחוק מרבנו".

וכבר חשב לגשת אליו ולשוחח עימו. אולם ר' ליפא ניגש ישר אל הבעש"ט ובבכי גדול החל מבקש כי יסלח לו על שהתנגד עליו וקעת הוא בצרה גדולה שהשליכו במרתף את הפגר, וכבר העמידו שומרים סביב הבית ומבקש את רבנו כי יציל את נפשות ביתו מעלילת הדם. והחסידיים נוכחים שוב עין בעין מרוח הקודש של הרב, ומבינים כבר על מה רץ רבם ודיבר עם הכומר שיחדול ממעשה עלילת הדם.

אמר הבעש"ט לר' ליפא: "גש לביתך, ותכף אבוא לסלק את הפגר". לאחר שנכנס ר' ליפא לביתו, לקח הבעש"ט את ר' נחמן אתו ויצאו לבית ר' ליפא. הגויים מסתכלים וראויל את כל המעשה שר' ליפא חוזר לביתו ואחריו באים שני יהודים. את הבעש"ט זיהו מיד, אך הם לא הצליחו לזהות את ר' נחמן מכיוון שהיה עטוף במעיל המכסה את ראשו בשל השלג וקור העז ששרר. ירד הבעש"ט למרתף וניגש אל הפגר ולחש באוזנו שיקום תיכף על רגליו. והנה ר' ליפא ומשפחתו נוכחו לראות "תחיית המתים" בעיניהם. עטפו הבעש"ט במעיל של ר' נחמן ויצא החוצה עם הפגר העטוף, ור' נחמן נשאר על הסדר אצל ר' ליפא. ובהלל של ההגדה הרגישו כולם יציאת מצרים ממש.

מעשה באישה חשוכת בנים שבאה לבעל שם טוב הקדוש זצוק"ל ובכתה לפניו שיברך אותה. הבטיח לה הבעש"ט שבאותה שנה תלד בן. נסעה האישה לביתה, נפקדה ואכן כעבור תשעה חודשים ילדה בן. ומקץ שנתיים ימים החליטה להביאו לפני הבעש"ט. ולאחר מכן נסעו בני הזוג לביתם אולם לא עברו ימים מועטים והילד ל"ע נפטר לבית-עולמו.

שוב חזרה האישה אל הבעש"ט והפעם פנתה אליו בטרוניה ואמרה: "אדוני הרג את הילד!". אמר לה הבעש"ט: "התאפקי נא מלבכות ושמעתי היטב את אשר אספר לך. מעשה במלך אחד שלא היו לו בנים. פעם אמר המלך ליועצו: 'תן לי עצה לצרתי זו שאני חשוך בנים והלא אתה יועץ לי בכל ענייני'. אמר לו היועץ: 'אין מי שיוכל להושיע את המלך בדבר הזה אלא היהודים'."

אמר המלך: 'אם יוכלו היהודים להושיעני מצרה זו מוטב ואם לאו אגזור עליהם גזירת גירוש מהעיר'. לשמע הגזרה, התחלחו היהודים מאוד, גזרו תעניות ואמרו תהילים, בכו והתחננו לה' שיושיעם. ונשמה אחת קדושה באה לפני ה' בעולמות עליונים וביקשה לבוא לעולם התחתון ולהיות בן למלך כדי להציל את ישראל מצרתם. וכך היה.

באותה שנה נפקדה המלכה וליהודים היה אורה ושמחה. הילד גדל ונעשה בחור בעל מוח חריף. הוא עשה חיל בלימודיו אולם מעולם לא שבע מחוכמות שלמד ותמיד היה מרגיש שחסר לו עונג אמיתי מהלימוד.

כשסיפר זאת לאביו, החליט אביו להביא לו כומר שילמדו. וממחשבה למעשה, המלך שלח לקרוא אליו את כומר. אולם לכומר היה תנאי אחד לפני שיתחיל ללמד את בנו. הוא סיפר למלך כי במשך שתיים ביום הוא מתבודד ועושה עליית נשמה וכל מי שיבוא אליו באותן שעות יכול להתחייב בנפשו ולכן הוא מבקש שבאותן שעות הוא לא ילמד ואף אדם בארמון המלוכה לא יפריע לו.

המלך הסכים, אלא שבנו היה סקרן ובאחת הפעמים בהם הכומר התבודד, שכפל את מפתח הדלת ונכנס בן המלך לחדרו. מה נדהם לראות את ה'כומר' כשהוא מעוטר בתפילין ועוסק בתורה. מאחר ומעולם לא ראה תפילין, שאלו: "מהם הקוביות השחורות". כשראה כי סודו התגלה, סיפר לבן המלך כי הוא למעשה יהודי ולומד הוא גמרא. ומעכשיו ילמדו את התורה הקדושה המתוקה מדבש ונופת צופים. כשנשאל: "מדוע הוא מטעה את העולם בזהותו?" השיב שמחמת וכבר עברו עליו רוב ימיו - מוכרח הוא להסתיר דתו ואת יהדותו.

מאותו היום היה ה'כומר' מלמד את בן המלך תורה עד שנפשו חשקה להתגייר. ובעזרתו של ה'כומר' תכנן את בריחתו מארמון המלך תוך שהוא מבקש מאביו להשתלם מלימודיו במדינות רחוקות. וכך קרה שאותו בן מלך נסע למדינה רחוקה ששם אין מכירים אותו. ושם קבע את דירתו ושעד סוף ימיו היה יושב בבית המדרש ולומד תורה.

כשבאה אותה נשמה לעולם העליון לא מצאו המקטרגים על מה לקטרג שהרי נשמה קדושה זו ירדה לעולם במסירות נפש לשם הצלת היהודים, ואחרי כן עזבה את המלוכה כדי להתגייר. ובכל זאת בא מקטרג אחד שאמר: "והלא הוא ינק שנתיים מנכריה!". אז יצא פסק דין שהוא מוכרח לבוא שוב לעולם כדי שיינק שנתיים מיהודיה. סיים הבעש"ט את סיפורו ואמר: "ואת-זכית להניק נשמה קדושה זו שנתיים ימים!".

בזמן הבעל שם טוב הקדוש, היו מוצאים בספר-תורה אחד תמיד טעות, והיו מתקנים אותו כל פעם, ואף-על-פי-כן מוצאים בו טעות. הראו את הספר-תורה לבעל-שם-טוב ואמר כי נתן לכתוב ממעות שהיו משחקים קלפים ונותנים לבעל הבית שכר דירה מכל פעם מטבע אחד, ואסף בעל-הבית אלו המעות וכתב באלו המעות ספר תורה זה- וביררו, וכן היה.

אמר הבעל-שם-טוב, שאין לו תקנה ולעולם יהיה פסול אף אם יתקנו אותו כמה וכמה פעמים. ומעין מעשה זה היה עם רבי אלימלך מלזינסק (בעל "נועם אלימלך"), שפעם אחת בא לשכנו הצורף וראה טבעת אחת, ונטל בידו ותכף זרקנה, ואמר שטבעת זו נלקחה ממון רבית. וחקר הצורף ומצא שכן היה.

שלושת תלמידיו הקרובים של הבעל שם טוב, לא הופתעו לשמע בקשתו של רבם - לצאת עימו לדרך. הם היו מורגלים, כי מפעם לפעם הם נקראים ללוות את רבם לנסיעות מרוחקות בלי לדעת את יעד הנסיעה. רגילים היו גם לכך שמספר דקות לאחר היציאה לדרך היה רבם הקדוש מורה לעגלון, אלכסי, לעזוב את המושכות וללכת לישון, ולאפשר לסוסים לצעוד לבדם, לאותו יעד שבשמים החליטו להוביל אליו את הבעש"ט ותלמידיו.

באותו לילה הנסיעה נמשכה מעבר לרגיל. הם נסעו שעות ארוכות בלי להגיע לשום יעד. הנסיעה, שנמשכה כמעט יומיים, למעט זמני התפילות, הייתה תמוהה להם ביותר. תמיהתם גברה כשנכנסו לקראת היום השלישי לתוך יער מאיים. הסוסים האטו את קצב הדהירה בגלל העצים הסבוכים, והערב שנטה לרדת רק הגביר את הבלבול. התלמידים התמהים ציפו להסבר מפי רבם, אולם, במבט מוטרד, הסביר להם כי מהשמיים מעלימם ממנו את כל ידיעותיו הרוחניות. וכך נמשכה הדרך בתוך היער הסבוך, כשהחשש הולך וגדל לאור העובדה כי השבת מתקרבת ואין להם היכן לשבות, וכשבדיהם אין יין, חלות, ושאר צרכי השבת. החסידיים ראו כי רבם מוטרד מאוד, וכי אפילו להתפלל בכוונת הרגילות אינו יכול. יום שישי בצהריים, התחושה קשה, להיות ביער המאיים בשבת ללא נרות, יין, חלות, סעודות שבת ... דבר שלא חלמו מעולם שיקרה להם.

לפתע מרחוק הם ראו בית בנוי בקרחת יער, הם מיהרו לשם והתלהבו לראות, כי בפתח הבית קבועה מזוזה. שמחתם הייתה ללא גבול. הם דפקו בדלת, וכשזו נפתחה ראו אל מול עיניהם איש מאיים, גדול ממדים. בקול גס ביקש מהם ללכת, כי אינו מעוניין באורחים. הוא הסביר להם, כי רבנים למיניהם מעצבנים אותו ואינו מוכן בשום אופן לארחם בביתו. התלמידים התחננו בפניו שירחם עליהם, וכי ישלמו לו כל מה שידרוש, עד שלבסוף הסכים תמורת כמה תנאים: ראשית, אמר להם, כי היות והוא אדם רעב הם חייבים להתפלל בקצב שלו, אחרת יאכל סעודות שבת בלעדיהם. לגבי הכשרות הוא אמר, כי בשאלה הראשונה על כשרות המאכלים הוא יזרקם מביתו היות ואינו סובל חומרות מיותרות של רבנים, על שירה וזמירות אין על מה לדבר, הבהיר להם. בלית ברירה הסכימו הבעש"ט ותלמידיו לתנאיו של בעל הבית.

כששאלו את האיש, האם יש מקום לטבול, או לכל הפחות, היכן ישנם מים להתרחץ לכבוד שבת, שאגותיו של האיש נשמעו למרחוק, "ידעתי שאסור היה לי להכניסכם לביתי, ורק תעיקו עליי". בליל שבת, כשהחבורה הקדושה בקושי התחילה את תפילתה, בעל הבית כבר היה בסופה. הם ניסו לבקש ממנו, שימתין עוד רגעים מספר, אולם די היה במבטו כדי להבהיר כי מוטב לשתוק. יין לקידוש לא היה מוכן לתת להם בשום אופן, אלא דרש מהם לצאת ידי חובה בקידוש שהוא עושה.

בצער גדול שמו לב, כי הם בקושי מבינים את המילים שהוא מלמל בקידוש. הסעודה עצמה הסתכמה במעט לחם ישן ויבש, ששם לפניהם. למחרת הכל חזר על עצמו, תפילה מהירה ביותר, קידוש מגומגם על ידי בעל הבית, סעודת שבת ללא מאכלים וזמירות. אחד החסידים אפילו שאל את חברו האם היום זה אכן שבת. תמיהתם של החסידים והבעש"ט הייתה ללא גבול, והפליאה גברה משעה לשעה - על מה ארע להם ככה. סעודה שלישית לא הסכים האיש לתת להם בשום אופן, וברור היה, כי על מלווה מלכה אין מה לדבר. ביום ראשון בבוקר רצתה החבורה הקדושה לברוח משם, אולם האיש לא הניח להם ובאמתלות שונות עיכבם עוד ועוד.

ביום השלישי, נפתחה לפתע אחת הדלתות הצדדיות ויצאה משם אשה לבושה בצניעות. "רבי, האם לא תכירני?", פנתה אל הצדיק, "הרי אני ציפורה, המשרתת היתומה שגרה בביתכם". הבעש"ט אכן זיהה אותה, ושאל בתדהמה למעשיה כאן. "אתם בוודאי אינכם זוכרים, כי פעם הרבנית הקדושה ישבה וסרקה את שערי הארוך. הסירוק כאב לי מאוד וניסיתי שוב ושוב לברוח ממנה. **בשלב מסוים הרבנית לא התאפקה ונתנה לי סטירת לחי, כדי לחנכני. אולם בשמים כאבו את כאבי, כאבה של יתומה, וגזרו על הרב, שראה את המעשה ולא מחה, כי יפסיד את חלקו בעולם הבא.**"

ציפורה המשיכה וסיפרה, כי בעל הבית הינו בעלה, שלמעשה הינו צדיק נסתר, כשהתחננו, סיפר לה על הדין שנגזר על הבעש"ט הקדוש. לאחר תפילות רבות ותחנונים אין קץ לביטול הגזרה, נאמר לנו בשמים, כי אם לבעש"ט תתבטל עונג שבת אחת, אזי הדין יתבטל ממנו, שכן שבת הינה בחינת עולם הבא. "לכן החלטנו בעלי ואני, להביא לפה את הרב ולגרום לו לשבות שבת ללא שום עונג שבת, ואכן הדין סר מהרב". באותו רגע כוחותיו של הבעש"ט חזרו אליו, וראה בעיניו הקדושות, כי כל מה שאמרה אכן נכון ומדויק. לבקשתם של הזוג נשאר הבעש"ט ותלמידיו לשבת נוספת, שבת של התעלות ורוממות הנפש.

הרב הגאון אברהם מרדכי אלטר מגור הידוע בכינויו הרא"מ: נולד ב-ז' טבת ה'תרכ"ו (1864) בפולין. משחר ילדותו היה מחונן, שקדן, בעל זיכרון ותפיסה בלתי רגילים, שנון ופיקח, עליז ומלא שמחה. בהיותו בן שש אביו שכר לו מלמד שקדן שלמד עמו בעליית גג מעל דירת הרבנית. פעם התלונן בפני אמו כי הוא כותב עם שגיאות, אמו יעצה לו לסגור עיניו ולתאר לעצמו את המילה שהוא חושב לכתוב איך היא נדפסה בספר.

אך הוא השיב, שכאשר הוא סוגר את עיניו הוא רואה לפניו את שם הקב"ה ואיך יוכל להעמיד לנגד עיניו מילה אחרת. מונה לאדמו"ר השלישי אחר פטירת אביו בשנת ה'תרס"ה (1905). שימש באדמו"רות יותר מ-40 שנים. העדיף את השתיקה על הדיבור. הקים בביתו ספריה גדולה ונדירה. נהג ללמוד בע"פ את כל תוכנו של הספר ורק לאחר מכן הכניס לספריה. עסק בחסידות, קבלה, ובעיקר בלימוד ש"ס ופוסקים. דייקן ודאג שלא לאבד אפילו שנייה מזמנו.

במלחמת העולם הראשונה עבר לווארשה וחי בזהות שאולה מפחד הנאצים. בשנת ה'ת"ש (1940) הצליח להימלט מאירופה ועלה להתגורר בירושלים. המשיך בפעולות עזרה לכלל ולפרט. תמך בהקמת ארגון חרדים "אגודת אורתודוקסים" שנקראה לאחר מכן "אגודת ישראל", כיהן זמנית כנשיא האגודה בפולין והביע את תמיכתו בהקמת רשת בתי ספר "בית יעקב" ע"י אגודת ישראל. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר ב-ו' סיון ה'תש"ח (1948) בחג השבועות. חי כ-84 שנים. ציונו בישיבת שפת אמת בירושלים.

אביו: אדמו"ר רבי יהודה אריה לייב (ה'שפת אמת'). **אמו:** הרבנית יוכבד רבקה. **אשתו:** מרת חיה ראדה יהודית (זיווג ראשון), מרת פייגא מינטשא (זיווג שני). **בניו:** ר' מאיר, ר' יצחק, האדמו"ר ר' ישראל ('בית ישראל'), האדמו"ר ר' שמחה בונם והאדמו"ר ר' פינחס מנחם (מזיווג שני). **בנותיו:** מרת פייגה, מרת דבורה מאטיל (נישאה לר' יצחק מאיר לוין-נשיא אגו"י בפולין וא"י) מרת בריינדל (נישאה לר' שלמה יוסקוביץ), מרת אסתר. **מרבנותיו:** אביו, ר' יהודה אריה לייב, ר' גרשון מאוסטרובה. **מספריו:** יאמרי אמת - על התורה. כל שאר כתביו הוטמנו בגור בפולין בפרוץ המלחמה - אך לא נמצאו עד היום.

בספר 'שאל אביך ויגדך' הובא הסיפור המופלא הבא, אשר מעיד כי הרב היה בעל רוח-הקודש: מעשה שהיה באדם שבא אל האדמו"ר ה"יאמרי אמת" מגור, כשהוא מבקש עצה על חלום מטריד, שחוזר אליו כמה וכמה פעמים. בחלום הוא שומע קול האומר לו:

"הלא אביך מת, ולמה אינך אומר קדיש עליו?". בפעם הראשונה, כשראה שאין זה אלא חלום, הסיח דעת מזה, אבל אחרי שהחלום חזר אליו כמה פעמים, קם ונסע לעיר שבה מתגורר אביו, והנה הוא חי וקיים, ואז, נרגע. ברם, לאחר שובו לביתו החלום חזר ונשנה, ועל כן בא לרבי מגור לשאול בעצתו, כדת מה לעשות?

ענה לו הרבי מגור, כי יתאמץ למצוא את המינקת שלו ויחקור אותה, האיש התפלא על התשובה, אבל מיד החל לברר מי הייתה המינקת שלו ומצא שהיא עוד בחיים. כשהגיע אליה התחיל לחקור אותה על

השנים הרחוקות ההן, ולמרות שהיה לו קשה לדלות מפיה פרטים לא הרפה, ואחרי מאמץ של מספר חדשים הודתה האשה וסיפרה לו סיפור נורא:

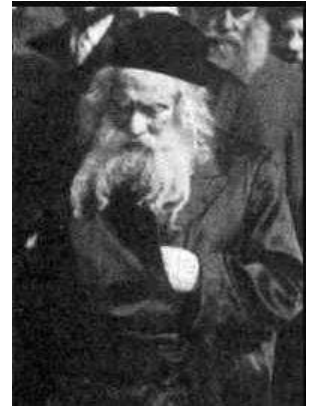
"אני זו שהינקתי אותך, היית ילד לאב עני, אבל באותו זמן הינקתי גם ילד של איש עשיר, והנה אותו ילד של העשיר מת תחת ידי מחמת רשלנות פושעת שלי, מאוד פחדתי מזעמו של העשיר, ולא הייתה לי ברירה אלא לבצע החלפה, הלכתי לאביך העני ואמרתי לו, שבנו מת, ואותך נתתי לאיש העשיר". כך התברר לאיש, שאביו האמיתי אכן נפטר, בו ביום שראה את החלום הראשון!

בו, בעל "חידושי הרי"ם" היה ידוע בזהירותו הרבה לבל יעליב חלילה אף אדם. פעם שמע הצדיק, שקראו ליהודי אחד בשם "ראובן השחור" והיה בצער גדול. הוא טען בכל תוקף, כי על ידי זה הם מאבדים חלקם בעולם הבא. פעם שמע שאחד קורא: "יוסי העיוור, קרב הנה. יש לי מה למסור לך".

הזדעזע הרב ושאלהו: "מי התיר להעליב נפש זו?" - "כל האנשים קוראים לו ככה", הצטדק הלה. המשיך הצדיק ותמה: "ומה בכך, הגהנם הרי גדול ורחב ידיים, ומקום יש בו לכל החוטאים".

גם נכדו הרב רבי אברהם מרדכי מגור למד מסבו הגדול והיה זהיר מאוד, לבל יקראו שמות גנאי, שנכנסה אליו אישה ממשפחתו, ותוך כדי דיבור הזכירה אדם שהיה בעל פנים כהים וכינתה אותו "משה השחור". הפסיקה הרבי: "אין אומרים כך על יהודי". וכן כששמע פעם מפי משמשו, שקרא לאחד "דער געלער" (הצהוב). קרא לו הצדיק וציווהו לפייס אותו.

כאשר נשאל בעל ה"יאמרי אמת" מדוע מסרב הוא לעלות להר הזיתים, השיב: "אנו מאמינים, שמש"ח צדקנו יכול לבוא בכל רגע, ושנו חכמים כי בשעה שמש"ח יבוא, יעמוד על הר הזיתים ויבקע כל ההר, אם כן, הרי יכול להיות שבאותו רגע שאמץ על ההר - יבוא המש"ח, ואני רוצה לראות בגאולתן של ישראל".

ר' לייב עמד בתור להיפרד מהרבי מגור, בעל ה'אמרי אמת'. היה זה במוצאי חג השבועות. במוחו ניסה לסכם את כל המטלות הרבות שעליו לבצע בשבוע הקרוב. "אולי כדאי שאעלה אותם על הכתב, כך לא אשכח אף פרט", חשב בלבו.

וממחשבה למעשה, הוציא הוא פנקס ועט והחל רושם בדייקנות: **יום א'** - פגישה עם נציגנו מסניף אגודת ישראל בקראקא. **יום ב'** - לזמן את שליחנו בעיירה לאספה דחופה. כמו-כן, יש לטפל בבהילות ולשלוח מכתבים בעניין החוק החדש. **יום ג'** - לשלוח טלגרמה לציירי הממשלה עם דבר אגודת ישראל הנוגע לנושא האקטואלי.

עסקן מפורסם הוא ר' לייב. מאז ייסד הרבי את 'האגודה' ועודדו להשתייך אליה, הוא מקדיש את כל עיתותיו להצלחת התנועה ולפעליה. **הרשימה בפנקס הייתה מתארכת עוד ועוד לולא הגיע תורו להיכנס אל הקודש פנימה לנטילת ברכת פרידה.** סגר הוא במהירות את הפנקס והניחו במהירות באבנטו וביראת כבוד נכנס אל החדר.

הרבי הרים את עיניו הקדושות אל ר' לייב, העיף בו מבט לשבריר שנייה ושאל: "**האם אתה לומד?**". לבו של ר' לייב המה בקרבו. הרבי יכול לקרוא אותו. לא הייתה כל ברירה, חייב הוא להודות. "**הרב, זמני דחוק ביותר**", אמר בקול שפל, "**כל כך טרוד אני, איך ביכולתי לשבץ ביומי העמוס גם לימוד. הרבי בוודאי מבין אותי. אין לי זמן פנוי ללמוד!**".

הרב לא הרחיב בדיבור, הוא רק ביקש: "**היכנס אליי אחרי שילכו כולם!**", ולא יסף. ר' לייב יצא והתכוון להמתנה ממושכת. מאות חסידים נהרו אל החדר, והרבי היה טרוד עוד שעות ארוכות מאוד בקבלת כל הצמאים לברכתו. ניחא, בינתיים המשיך הוא בעיסוקיו התובעניים. "מעניין מה רוצה הרבי ממני?", הרהר "אולי רוצה לשבחו על פעליו או שמא יטיל עליו שליחות אגודאית". חלפו שעות אחדות. אחרון הנפרדים עזב את החדר, ור' לייב נכנס שנית.

ליד מקום מושבתו של ה"אמרי אמת" ניצבו שתי שקיות גדולות וגדושות. בשקית אחת קויטלאך, פתקאות רבות לאין ספור שנאספו רק במשך הלילה הזה, ובשנייה- מברקים שהגיעו מכל רחבי תבל, ובהם שאלות מכרעות, עניינים של פיקוח נפש, בקשות ובשורות טובות.

שתי השקים היו מונחים על לבו של הרבי, על כפתיו, על זמנו ועל שלוותו. ר' לייב ניצב דומם והביט ברבי שהיה אוסף חרישית דפים מהשולחן וממין לשקיות. **ואז שמע את המשפט ששינה את כל עולמו, שהכניס את התורה להיות ראשונה בסדר יומו העמוס.** וכך אמר הרבי: "**ולי רבי לייב, לי, יש זמן?!!**".

האדמו"ר הרב אברהם שלום הלברשטאם מסטראפקוב זצ"ל - נולד בחודש תשרי ה'תרי"ז (1856). אביו הקדוש הפליג מאוד על רום מעלתו וקדושתו ואמר עליו, שהמשיך לבנו נשמה קדושה וטהורה מאוד מאוד מגובהי מרומים "גבוה מעל גבוה". נקרא שלום על שם דודו זקנו, מרן השר שלום מבעלזא. (השם אברהם הוסף בהיותו כבן 75 חלה בשיתוק ל"ע והיות והייתה הקריאה בפרשת וירא, הוסיף את השם 'אברהם' לשמו, כשם שבורא עולם שלח לאברהם אבינו מלאך לרפא אותו, ורבינו התרפא). בשנת ה'תרנ"ח (1898) התמנה לשמש כאדמו"ר בעיר סטראפקוב. בזמן מלחמת העולם הראשונה היגר לבודפשט, ולאחר המלחמה בשנת תרע"ט (1919) התיישב באונגוואר ומינה את בנו רבי מנחם מנדל לרבה של סטראפקוב. בשנת ה'תרצ"צ (1929) התיישב בקאשוי ואמר שהוא עושה זאת כסגולה לאריכות ימים. למרות חולשתו ומחלתו, שנמשכה שנים רבות, הנהיג את קהל חסידי.

למד ביגיעה רבה שעות רבות ברציפות, וכשנפלה עליו עייפות, למד בעמידה כשמחזיק את הספר בידו וכך היה ממשיך בלימודו עד אפיסת הכוחות, ולא היה חילוק אצלו בין יום ולילה שהיה לומד עד אפיסת כוחותיו ואז היה ישן קצת וממשיך בלימודו. בתפילותיו היה מעורר את כל שומעיו. פעם כשביקר בוויען עקב אחריו בעל האכסניה וראה שבליילה שפך מים רותחין על ידיו כדי שלא ירדם. בעל רוח-הקודש. התנהג בקדושה עזה ונפלאה, ומפורסם לבעל מופת ופועל ישועות. רבים פנו אליו ונושעו. איש אמת. ענוותן מופלא. פיזר את הונו לעניים. מרבית משפחתו נרצחה בשואה. נפטר בחג השבועות, ו' סיוון ה'ת"ש (1940). לאחר פטירתו טבל בעצמו במקווה. חי כ-83 שנים. ציונו בקאשוי.

אביו: האדמו"ר רבי יחזקאל שרגא הלברשטאם משינאווא. **אימו:** מרת חנה רחל (בת ר' צבי הירש רמר"ז רב בלשנב). **סבא (מצד אביו):** האדמו"ר ר' חיים מצאנז (הדברי חיים). **מרביתיו:** אביו, האדמו"ר ר' יחזקאל שרגא, ר' ישראל מאיר פרידמן (הדיין מצאנז). **נשותיו:** מרת חיה יהודית (בת הרה"ק רבי אברהם חיים הורוביץ מלינסק השני - זיווג ראשון. נפטרה בשנת ה'תרמ"ו-1886), מרת גיטל (בת ר' שמואל הכהן וויצמן-זיווג שני), מרת חיה (בת ר' דוד שליכטר דיין בקומרנה-זיווג שלישי). **ילדיו (מזיווג ראשון):** האדמו"ר ר' מנחם מענל מסטראפקוב (ניצל בדרך נס מהשואה וכיהן באדמו"רות בארצות הברית, לעת זקנותו הוסיף לעצמו את השם אברהם, כסגולה לאריכות ימים), מרת ביילא (נישאה לאדמו"ר ר' יששכר דב ליפשיץ מאונגוואר), מרת הענא (נישאה לר' חיים פרנס). **ילדיו (מזיווג שני):** מרת חיה (נישאה לר' מנחם מנדל הורוביץ מלינסק). **ילדיו (מזיווג שלישי):** האדמו"ר ר' יוסף יום טוב הי"ד (כיהן כאדמו"ר בקאשוי בעודו בחור. נולד בהיותו בן 78. קודם שנשא אותה לאישה, הבטיח לה, כי למרות גילו ייוולד להם בן. נרצח בשנת ה'תש"ד). **מספריו: ידברי שלום** - מדברי תורתו.

○ **יפר הרה"ח ר' מרדכי משה גרינצווייג:** "הרה"ח ר' שלמה מאיר רגיל היה להזמין הרבה סחורות ולמכור לקונים, והם שילמו לו, וכך הוא שילם לבעל הסחורה. פעם אחת הגיעה סחורה מרובה ועדיין לא שילמו לו הקונים, ולכן לא היה יכול לשלם בעד הסחורה. לפיכך נסע לרבינו וסיפר לו על דאגתו. אמר לו הצדיק שיאמר תהילים. אמר דודי לרבינו שהוא יאמר תהילים, והתווכחו לזמן מה מי שיאמר תהילים, לבסוף הסכים רבינו לומר תהילים, ואמר הצדיק לדודי, שיקנה לו כרטיס הגרלה ובירך אותו בהצלחה. דודי קנה גורל, ולמרבה הפלא הרוויח בהגרלה בדיוק את הסכום שהיה צריך לו בדיוק, לא פחות ולא יותר, ותהום כל הגליל מזה". (שיח זקנים ח"ה)

○ **כשההרה"ק מקאלשיץ בעת מלחה"ע הראשונה בעיר קאשוי נולד לו בן, וחשב לקרא לו "שלום" לסימנא טבא שישרוד שלום בעולם, בלילה לפני הברית נודע להרה"ק מקאלשיץ שדודו הרה"ק מסטראפקוב הגיע לקאשוי והלך אליו לכבדו בסנדקאות, אח"כ היה נבוך בדעתו אודות קריאת שם 'שלום', כי איך יגיד את שם הנולד כשם דודו בפניו, וגמר בדעתו לעמוד מן הצד ולסמוך על דודו בקריאת השם, כי התכבד רבינו גם כן בברכות, ולפלא שכשהגיע הרה"ק לויקרא שמו בישראל אמר רבינו בעצמו: "שלום בן הרב רבי חנא".**

○ **יפר הרה"ח ר' דוד צוויבל שאביו החסיד ר' ניסן התגורר בסוף ימיו בקאשוי והתקשר עם רבינו שהתגורר שם. רבינו הידר מאוד שיהיה לו אתרוג מהודר והוזיל זהב מכיסו להשיג אתרוג נאה. פעם אחת הגיע אליו סוחר האתרוגים והציע לו אתרוג נאה בכלילת יופי וביקש עליו סכום עצום. הצדיק בדק היטב את האתרוג ולא היה שבע רצון מהאתרוג, ובמיוחד, כששמע את גודל הסכום, שביקש הסוחר (כיוון שידע שרבינו ישלם כל סכום, העיז לבקש סכום עתק). החסיד ר' ניסן היה שם, והוא היה עשיר מאוד והאתרוג מצא חן בעיניו, וכשראה כי רבינו מסתפק אם לקחת את האתרוג, אמר**

לרבינו שהוא מוכן לשלם את הסכום שהסוחר דורש ולקחת אתרוג זה. אמר לו הצדיק: "כל מה שצריך לעשות הוא ללכת לסוחר הראשון ולקחת את האתרוג הראשון, והוא יהיה מושלם". רבי ניסן בהיותו דבוק לרבינו תיכף הלך לסוחר האתרוגים, פתח את התיבה של האתרוגים ולקח את האתרוג הראשון שהזדמן לידו, והתגלה לעיניו אתרוג כליל השלימות והמעלות, ויהי לפלא. (נפלאים מעשיך)

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים